

ПЕТЯ – ПРИСТАН ЗЕЛЕН

НАЦИОНАЛЕН ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС “ПЕТЯ ДУБАРОВА”

сборник с наградени творби

Бургас, май 2021 г.

© ПЕТЯ – ПРИСТАН ЗЕЛЕН

Национален литературен конкурс “Петя Дубарова”, Бургас, май 2021 г.

Сборник с наградени творби

© Съставител и редактор Елица Дубарова

ISSN 1313-809X

Издание на Дом-музей “Петя Дубарова” – Бургас

Бургас, 2021

НАЦИОНАЛЕН ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС
“ПЕТЯ ДУБАРОВА”

*Петя –
пристан зелен*

сборник с наградени творби

Бургас, май 2021 г.

МИНИСТЕРСТВО
НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

Националният литературен конкурс “Петя Дубарова” е включен в Националния календар за извънучилищните дейности на МОН за учебната 2020/2021 г. и в Програмата с Мерки за закрила на деца с изявени дарби.

Голямата награда и първо място – поезия

*Александър Тодоров ГАБРОВСКИ, 18 г.
Първа езикова гимназия, гр. Варна*

Ца ли въздухът кожа?

Въздухът?

Той целият е кожа.

Архитектурата му е подигравателна.

Когато си гони опашката

се завихря в торнадо.

Той има малки рецептори,

по-тънки от нишки на паяк.

В маранята те могат да бъдат видени.

Тогава въздухът се гърчи от болка.

Понякога

усеща галещите пръсти на дима,

плесниците на гълъбовите криле.

Летете по-бавно, летете по-леко,

гълъби мои, гълъби ничии.

Помислете за въздуха,

имайте милост.

Познавам човек

**Познавам човек, който
умее да мълчи както мълчат водопадите,
да пее както рибите пеят.
Познавам човек,
който мълчи толкова красиво,
колкото красиво въглените тлеят.
В дима откривам лицето му.
Познавам човек, който
може да мълчи наум
и го обичам и му завиждам.**

Числото

Числото е свят.
Светът-число е хладен,
прилича на мравуняк със тунели
от втвърдена светлина.
Числото е ангел,
седнал на ръба на небето.
Отдолу виждам само петите му.
Число. То не убива.
Не поглъща и не гние.
Не боли, защото няма тяло.
Не кърви, защото не ражда
и въпреки всичко казват:
“Ако разрежеш душата, от нея
ще се изсипят куп числа”
защото числото е блюдото, върху което
се разрасна нестабилната вселена
като лишей върху устните на статуя.

* * *

Страхувам се от ясни небеса,
предпочитам да се скрия
в сгъвката на ръката ти
като голо и сляпо — новородено мишле.
Предпочитам
изгъняващия лед и пустинните миражи,
плаващите пясъци на двусмислията,
калните свлачища на мерената реч,
в които думите пропадат
всеки път на нов ред.

Второ място – поезия

*Преслава Орлинова ДЖОНДЖОРОВА, 17 г.
Езикова гимназия “Пловдив”, гр. Пловдив*

* * *

Онзи мой баща ме роди, след като го пришпорих.
Закърми ме с уроците на паденията си
и ме заплаши с гордостта на победата.
Онзи мой баща ме научи да бягам,
когато едва разбирах формулата
на самостоятелната стъпка.
Посочи ми слънцето – малко след върха
на показалеца.
И земята – никога прекалено близо,
за да се зароя завинаги
(може само след залез и преди изгрев).
Вкара ме в обувките на младия му образ.
Събух ги. Ето ме.
Нито следя по ръцете си, нито съм под пясъка.
Стоя отгоре. Пружинирам по буквите.
Разтягам истории за всичките ми бащи.
Вдигам малкото си Аз от тартана
като тежка топка,
готова да приземи неизгредите звезди.
И пиша за онзи, който ме роди насила.

Трето място – поезия

Божана Тонева СЛАВКОВА, 16 г.
НУМСИ “Проф. Панчо Владигеров”, гр. Бургас

Водни отблясъци

Води ни разрушението.
Водата прави карти
(от сол и крокодилски сълзи).
Водата ни води.

Изливаме се в светлина.
Слънчевите зайчета са божества.
Нямат пол. Чисти божества. Деца.
А в мъжката и в женската
съблекалня
има ритуали.
Кланят се
не може да са заедно
 H_2 и O_2 .
Двуатомни и двойнствени
във всичко.
Валентността ми с теб е невъзможна.
Все някой трябва да е повече.

Вода отдолу, подпочвена,
събрана в стар ракетен реактив,
сега басейн,
сега отплуваме, оставяме само
звездни отломки в подкожни падини.

Първо място – проза

*Ния Станимирова ВЪЛНОВА, 18 г.
Първа езикова гимназия, гр. Варна*

Метаморфоза

ЯЙЦЕ

Често сънувам Бог. Поне мисля, че е Бог, не съм много сигурен — само на пет съм.

Той седи, прегърбен, на трикракото дървено столче в най-далечния ъгъл на малката ми стая, замръзнал като статуя. Обърнат е с гръб към мен, обгърнат от глухия мрак на нощта, единствено ръцете му, осветени от тънката струйка лунна светлина, която влиза през процепите на щорите. Светлината караше кожата му да изглежда надупчена като дреха, наядена от молци. При първите ми срещи с него се опитвах да го освободя от неудобната поза, в която беше скован и да го спася от лунната светлина, която сигурно изгаряше ръцете му (леля ми беше казала, че небесните лъчи, които стигат до нас, си имат своя собствена топлина). Казах на леля за самотния мъж в дъното на стаята ми, когото виждах всяка вечер, и сякаш това първоначално я стресна. Сбърчи вежди, както често правеше, когато не беше доволна от нещо, и дълго не отговори. Притесних се, че добре познатата дълбока бръчка между веждите ѝ, този път ще остане перманентно върху младоликото ѝ лице — ще я загрози и за това ще съм само аз виновен. Но в следващия миг бурята утихна още преди да започнала и на лицето ѝ се изписа блажена усмивка. Засмя се и ме увери, с тон, който превръщаше всичко в истина, че съм имал среща с Бог. Не знам дали уверяваше повече мен, или себе си, но си замълчах.

ГЪСЕНИЦА

Когато настъпваше лято, леля ме водеше на една поляна близо до къщата ни. С мрежа за пеперуди в ръка и сламена шапка на глава, бях най-печеният ловец на тази поляна. Обичах да хващам всякакви насекоми, които изскачаха на пътя ми, въпреки мърморенето на леля. (Остави на мира горките създания!). Когато не гледаше, шмугвах в малки бурканчета — бях откраднал няколко от кухнята — по някой или друг черен бръмбар; някоя зашеметена пчела; нестихващ щурец. Носих ги вкъщи с мисълта, че ги спасявам от горещината и тежестта на всекидневието, което едно малко създание може да има — и ги рисувах, в опит да запечатам чудатостта на всяко едно от тях. На следващия ден ги пусках през кухненския прозорец, защото леля бързо разбираше за тях и ме сгълчаваше, въпреки нежеланието ми да се разделя с единствените си приятели.

Помня първия път, в който хванах пеперуда. Поредният горещ ден е, леля е облечена в красива ефирна рокля и изглежда като нимфите от книгите, за които постоянно чете. Излегнала се е на тревата, полузадрямала, когато до главата ѝ кацва пеперуда — досущ цвета на роклята ѝ. Синьо-лилавите ѝ крилца претрепват мързеливо на фона на бялото цветче, върху което е кацнала. Тихомълком се прокрадвам зад нея и я улавям с два пръста за крилете, внимателен съм, не искам да я нараня. Усещам лекото ѝ трептене между пръстите ми.

Направих ѝ импровизиран дом в един по-голям буркан — поставих пръст; откъснати клонки, цветчета и билки от градината на леля и пробих дупки на капака, за да може да диша. Бях изпълнен с решителност да я запазя жива и най-детайлно да я обрисувам — да увековеча изящството ѝ (но първо трябваше да разбере какво ядат пеперудите). Не ползвам цветове за рисунките си, тъй като леля ме беше намерила веднъж, когато бях по-малък, целия омацан с боите ѝ (Леле, виж на какво си заприличал целият!); но тя нямаше сега нищо против, защото лежеше по цял ден в леглото, беше се

разболяла последните дни и боите не ѝ бяха нужни.

Седмица след като хванах пеперудата пак сънувах Бог. Беше все на същото място, все така прегърбен, но често пропусчените му от светлина ръце сега работеха върху нещо. От леглото си виждах как ръцете му плавно се движеха нагоре-надолу, като че ли рисуваше. Преди да успее да се доближа до него, да надзърна иззад рамото му, да видя какво прави — се събудих. А пеперудата, която стоеше до леглото ми, беше умряла.

Две седмици по-късно леля почина.

КАКАВИДА

Спрях да сънувам Бог.

Вече съм на двайсет, а съм сигурен, че вчера бях на десет. Животът след погребението се превърна в мъгла от събития: преместих се в града при родителите ми, рожден ден, годишнина от смъртта ѝ, рожден ден, петгодишнина от смъртта ѝ, рожден ден, десетгодишнина от смъртта ѝ... Чувствах се като в пашкул, без възможност за мърдане, с липса на свобода; омотан в топлината на безпаметното всекидневие; заклещен в малкия сив апартамент на родителите ми. Не исках да съм там, не мисля, че и те ме искаха при себе си, но може би заслужавах точно това. Може би това ми беше наказанието за всичките пъти, в които не послушах леля. Единственото, което градът не можа да потисне, бяха сънищата ми. Въпреки че вече не сънувах прегърбения мъж, леля зае неговото място. Първоначално бях щастлив, че имах възможността да я видя отново, но тя отказваше да контактува с мен. Седеше с кръстосани крака на един от столовете в голямата празна стая, където спях (беше едновременно всекидневната) и ме гледеше втренчено, дълбоката бръчка между веждите ѝ все така застрашителна. Това беше възмездието ми, задето бях убил и синята пеперуда, и нея.

Не успях да довърша рисунката на пеперудата, през всичките тези десет години, а дори и да имах възможността сега — не бих.

ПЕПЕРУДА

Преместих се в старата къща на леля. В нашата къща.

Родителите ми искаха да я продадат след погребението, но десетгодишният аз силно се заинати, целият зачервен като домати, със сълзи, стичащи се като от развалено кранче. Стреснаха се, че ще закрещя и ще ги изложа пред съседите им — тези сиви хора, които изпадаха в ужас при най-малката спънка във всекидневния им живот — и набързо затвориха темата.

Къщата беше застинала във времето. Всичко беше покрито с одеяло от прах и се беше просмукала миризмата на развалено из цялата конструкция на къщата. Градината беше се превърнала в лабиринт от бурени и гъста висока трева. Бръшлянът се беше изкатерил до втория етаж и сякаш се опитваше да разбие прозорците, да вземе в обятията си вътрешността на къщата, да я покрие цялата, да я запази в тайна. Стаята на леля беше съхранила лекия ѝ мирис на момина сълза, дрехите ѝ още бяха в гардероба (вече сигурно прогризани от молците).

Моята стая е също така непокътната, вече детско изглеждаща, пълна с рисунки: по някой или друг черен бръмбар; някоя зашеметена пчела; нестихващ щурец. От вратата на стаята мога да видя недовършената рисунка, лежаща на бюрото. Листът е пожълтял, но синьо-лилавият нюанс, който бях горд, че успях да докарам е все така възхитително ярък, а пеперудата — все така обаятелна.

Тази вечер сънувах Бог.

Седеше на трикракото столче, но не беше обърнат с гръб към мен. Прегърбен е, но в него се усеща лекота, която не съм виждал досега. Напълно огрят е от лунната светлина, (вече няма какво да я спира, щорите са прогнили). Тя нахлува и озарява цялата стая, придавайки небесен блясък на картините по стената, сякаш съживявайки нарисуваните насекоми. Прегърбеният мъж държи в едната си ръка тънка четка, в скута си е положил палитра от всякакви цветове, ала не рисува нищо. Минава минута, когато от някъде се появява чис-

то бяла пеперуда и като по команда казва в дланта му. Той потапя леко четката в боята и започва с лека прецизност да рисува по крилцата на малкото създание всякакви шарки и завъртулки. След като е готов, я пуска в пространството и тя пак полита нанякъде. Процесът се повтаря отново и отново, на мястото на вече готовата, идва нова снежнобяла пеперуда. Безмълвно обхождам лицето му с погледа си и колкото повече продължавам да го гледам, толкова повече заприличва на по-стар, по-мъдър мен.

Изведнъж се сепва и погледът му се премества от пръхщата пеперуда върху мен. Не мисля, че беше усетил, че някой го наблюдава. В объркания му поглед нещо се избистря и той става с недовършена пеперуда в ръка и отива до бюрото ми. Взима нещо от там и преди да се върне на мястото си се доближава до леглото ми — за първи път от петнайсет години и тиква нещото в ръцете ми. След това сяда обратно на трикракото столче, все така прегърбен, и продължава да рисува все така спокойно.

Сутрин е.

Отварям очи, слънцето е окъпало цялата стая в светлината си. Звукът на лястовичките, които имат гнездо под покрива, допринасят към идилията на ранната сутрин, идилия, която не съм чувствал от години. Усещам, че държа нещо в ръка — хартия, и любопитно разтварям юмука си, в който е стисната. На жълтеникавата хартия като изрязан седи празен контур на пеперуда.

Изведнъж тихо чукане се чува по прозореца на стаята ми и ето там, в ъгъла на прозореца, виждам познатия синьо-лилав цвят на пеперудата.

На леля.

Второ място – проза

Мария Георгиева ПЕТРОВА, 17 г.

9 ФЕБ “Алфонс дьо Ламартин”, гр. София

Тук

Те навлизаха в бръчките на града — мазетата под тесните улици.

Всяко над себе си имаше вход — някои се представяха с цветни, изписани с неонов лампи имена, други с лаконична табела с подканващо, събуждащо любопитството, неразбираемо название, трети пък оставаха анонимни и разчитаха на реклама от уста на уста. Клубовете и баровете дишаха. Едни пръхтяха разярено и плюеха кръсъци и побоища. На други им се гадеше и замаяно, в инстинкт за самосъхранение, изтласкваха навън повръщащи хора. Трети, които запазваха чисти белите си дробове, изкашляха на тротоара уморени, засмени или разсеяни лица, захапали цигара. Е, но несъмнено от всяко едно понякога капваше сълза — някои солени очи печално се усамотяваха на тихите стълбички пред входа, от които по гърба плъзваше нагла и неотстъпчива студенина. Иззад ъгъла се подаваше кола, гумите ѝ изплискваха в кисела, дъждовна локва и след нея единствено малките ѝ вълни оставаха да туптят. Прииждаха още хора, а крачките им лъхаха с миризма на хладна и апатична бързина. Като къртици компанията подминаваше сяло натежалите очи, за да се втурне стремглаво под земята.

Това е поредната седмица от градското им израстване, която прекарваха в пасивно оцеляване. Всеки от тях получаваше храната си в пакетче или пликче, сякаш тя се пръкваше готова отнякъде. Пропускаха посяването, отглеждането, съ-

бирането, обработването и приготвянето на продуктите и ястията, за тях единствено чуваха разкази от очевидци или далечни и недостижими истории. Домът на всеки от тях се поддържаше и обгрижваше от бялата техника, умовете им се забавляваха от черната техника, а притежанията им бяха осигурени като завършени предмети с кратък срок на годност. Не беше нужно да се стараят, за да живеят. Консумираха живота лакомо и ненаситно, а тая неизползвана енергия за оцеляване се натрупваше, застояваше и започваше да ги убива. Наливаха в чашата си, а тя вече пълна, едва задържаше течността, достигнала количество на предела на възможностите си. Върха ѝ се бе надул като балонче — свенливо предупреждение преди непреклонното разливане. Енергията започваше да престоива, да мухлясва, понякога дори ферментираше и ставаше токсична. Лекарството, с което уж се запасяваха в чашите си, останало непокътнато, се разваляше и се превръщаше в отрова. Антидотът бе в изразходването му. Но ако течността все пак се сменяше, та да става движение, водовъртеж, то тя никога нямаше да хване убийствената си тиня. Те компенсаторно плащаха на клубове и фитнеси, за да излеят по малко от препълнените си чаши по подовете им, защото иначе натрупваха мазнини и болести, докато не се удавеха в тях. Тяхното оцеляване се бе превърнало в един порочен цикъл на пиене на отрова и после приемане на антидот. Но в увлечението си не забелязваха, че в тия градски антидоти отровите са много и все различни, пагубни и пристрастяващи. И от всичко най-много обичаха именно тях.

Като се наведоха да влязат през входа и да се слеят с подскачащите тела между лед светлините и стерео колонките, разляха по малко от препълнените си чаши.

* * *

Те бяха група деца, събрани по случайност. Прекарваха по цели нощи в танци и смях, посрещаха изгревите с махмурлук, гонеха тишината с музика, гледаха се в очите, но ни-

кога не виждаха там повече от два реда мигли и кръгчета къдрави, цветни реснички. Разменяха си истории, напасваха чувствата си за хумор, говореха, но никога не разговаряха. Като че всеки се оглеждаше в реакциите на другия и оформяше, оцветяваше и постепенно съграждаше маската си, която лоялно и непреклонно носеше, колкото и неудобна да бе тя, колкото и да задушаваше, колкото и да стягаше и ограничаваше движенията им. Те бяха покорни, глухи слепци, прахосници на сетива, с които си служеха единствено за разсейване. То изпиваше, пресушаваше емоциите и примиряваше мислите.

Райна мълчаливо бе попаднала в тяхното обкръжение, отдадено на повърхностните си преживявания. Пригоди се към дрескода — набързо скалъпи една безформена, несъразмерна и крива чернова на маска, която неопитно придържаше на лицето си и едва домогваше да не я захвърли, та да се освободи поне за малко от потискащата ѝ тежест. Смееше се, но никога не ѝ бе забавно, танцуваше, но никога от чувство, говореше, но никога истината. Тя се плашеше от това, че се разхождаше сред хора, които я наблюдават, но които тя не можеше да види. Луташе се измежду тях, оглеждаше се и търсеше пролука, през която да се шмугне и да съзре нещо голо. И като че все не можеше да улучи, а всеки такъв неуспех я натискаше и потъпкваше по още малко. Тогава тя се затваряше в тоалетната, доближаваше се до огледалото и дълго се взираше в зениците си, които поглъщаха околността, която изчезваше безследно в тях, като в черна дупка. Насищаше се за кратко със собствената си прозрачност и отново излизаше, скрита зад маската си. Прогонваше скуката като трупаще празни бутилки бира на масата и дълго подскачаше ритмично в навалищата. Тайничко продължаваше да търси бленуваната пролука.

Бе забелязала за кратко една дупчица, от която блуждаеше мека светлина. Вгледа се малко по-съсредоточено в Ангел, в плавните му движения, в погледа му, отнесен в далечината, усети около него свеж аромат, като на листа от мента,

промушнаха се измежду пластмасови и празни опаковки. Следваше тая гола и чиста свежест, която лъхаше от него. Искаше да вдиша дълбоко и ароматът да изпълни дробовите ѝ, да потъне в него и да му се порадва. Усети внезапен импулс да се приближи до него, да го поогледа, да се взре в неговите зеници, да извърне поглед от гнусотията в мазето.

Отдръпна се встрани от групичката, които се бяха събрали да танцуват в кръг, и се зачуди дали не ѝ се е сторило, дали не си втълпява, дали просто не може да понесе изкуствеността на хората и вече сама си създава илюзии, че някой е способен да покаже лицето си навън и без маска. Но ароматът беше твърде силен и обладаваше вниманието ѝ. Тя опита да се върне в кръгчето, но когато се огледа, Ангел не беше там. Тогава усети непреклонната тежест на запотения въздух, тоновете, които излизаха от колонките вече ѝ се струваха натрапчиви и досадни, почувства се нелепо и сякаш тя беше изцяло извън контекста на това място. Беше жадна за нещо друго.

* * *

— Извинете, извинете, може ли да мина? — Райна се мушкаше измежду навалищата в малкото коридорче пред входа. — Ох, да. Съжалявам.

Благодаря, благодаря. — изскочи оттам като драже от пакетче дъвки. Въздухът бе чист, свеж, леден и боцкаше в носа ѝ като стъклена вата. Тя вдиша още по-дълбоко, изпълни дробовите си като балон, за да свикне с бистротата на въздуха, доколкото в града той можеше да бъде бистър.

Жилищните блокове бяха надвиснали заплашително от двете ѝ страни, сякаш се подготвяха да я погълнат и смелят на прах. Не искаше да стане и тя урбанистична и сива. Придърпа двете страни на якето си, за да се загърне от вятъра, тъй като ципът беше развален. Стуши главата си към раменете, така сякаш скъсява врата си. Студът манипулираше и изнудваше крачката ѝ да се ускори.

— Ей! — чу Ангел. Седеше на витрината на магазин, краката му висяха и се полюшваха като клони. — Накъде отиваш? Нали не си тръгваш?

— Не, не още — отвърна Райна, а думите ѝ грееха като печка. — До магазина.

— Ако искаш после ела при мен.

Магазинерът сбръчка челото си и ръката му се подаде през отвора на стъклото.

— Седемдесет стотинки — каза. Райна остави левче, грабна бутилката вода и се върна.

— Защо седиш тук? — попита го. Ангел посочи левия си крак.

— Навехнах го — Капачката щракна, пукна и тя отвори бутилката, докато очите им си проправяха тунел помежду си. Като миньори ровеха взаимно в пещерите на зениците си, защото усещаха че там скоро може из каменните стени под фенера на челниците им да проблеснат скъпоценни камъни или метали.

— Как? — Райна отпи от водата. Устните ѝ станаха влажни и лъскави, подканващи като глазура на кекс.

— За да се качиш на сцената има една стълбичка. Е, аз бях забравил за нея, докато танцувах.

— Боли ли те? — тя се качи на витрината и седна по турски до него. Ангел кимна и присви устни,

— Няма да мога да продължа тая вечер.

— Трябва да си сложиш лед.

— И да взема обезболяващо — Ангел се усмихна.

— Какво обезболяващо?

— Опиатно. Вкъщи имам едни хапчета с оксикодон.

— Сигурна съм, че можеш и без това. То скоро ще мине, утре вече няма да боли толкова.

— Да, ама като знам какво е и как нищо няма да усещам като го взема, се изкушавам — в големите му зеници проблесна някаква искрица — коварна и подмолна. На Райна се стори, че тя е тъй тиха и мощна, като отровна тарантула, изплела своята паяжина в него, в която малко по малко се

заклещваха и оплитаха плячките — първо сетивата му, а после ценностите му. Тя потрепна както винаги, щом види паяк.

— Разбирам.

— Искаш ли да дойдеш с мен? Така, да ми правиш компания.

— Къде? У вас?

— Да. Ще викна такси, а вкъщи може и да хапнем, ако си гладна.

По лицето на Райна се стопи и разля закачлива усмивка. Двамата гледаха към прозорците на блока. В един, в който светеше мека и топла светлина на лампа, премина мъжки силует и се отличиха очертанията му, докато надигаше някаква малка, правоъгълна бутилка в устата си. Вратата на съседната тераса се отвори и той излезе на нея по халат. От джоба си извади кутия цигари и като се подпираше с лакти на парапета, наблюдаваше през дима от устата си нощните интриги на улицата.

— Няма ли вече да викаш такси? — каза тя.

* * *

Щом пристигнаха в апартамента, събуха тихо обувките си и Ангел набързо преведе Райна по коридора, за да не я забележи никой преди да я мушне в стаята си.

— Вуйчо ми си е вкъщи и ще трябва да сме тихи. Не искам да знае какво правя, защото въобще няма да ме разбере. Надявам се това да не те притеснява — каза Ангел.

Райна кимаше усмихнато.

— Свикнала съм да се крия.

Тя оглеждаше объркано стаята му. Очите ѝ се разтвориха в бегла изненада, но бързо и незабележимо я прикри. Тя очакваше да види намачкани и размекнати от много пипане листа, химикалки с останали по няколко капчици мастило, нахвърляни хаотично книги и учебници, стол с миризливо кълбо от дрехи. Всъщност, Ангел имаше едно бюро и върху него беше внимателно поставен и приравнен точно по сре-

дата затворен лаптоп, а около него гордо стояха четири колонки. Иначе, беше празно. Срещу телевизора приветливо очакваше меко легло и освен него имаше единствено гардероб, върху който отлъчено лежеше прашасал калъф за саксофон. Стаята като че ли се въртеше около двата акцента — черните екрани, които поглъщаха погледа и духа на иначе светлите стени и мебели. Щорите бяха дръпнати и въобще единствените прозорци като че ли бяха плоските монитори. Райна се огледа в телевизора. Отсреща видя счупените си, изкривени и бледи очертания, един размазан силует, една каша от мъгляви, притъпени светлини, едно черно и изгубено сред пикселите отражение.

Ангел донесе чиния, препълнена с кюфтета и кебапчета, от които се вдигаше апетитна пара, ронеха се изгорели парченца месо и плуваха в тъмна мазнина. Остави я на бюрото и на нея подпря няколко филийки бял хляб. Сипа вода в две чаши, светна лампата, усили парното, седна, пусна бавна музика, отпи и отхапа. Всичко беше измислено, достъпно, подредено и ставаше бързо. Без никакво старание, безпроблемно и лесно, той задоволи почти всичките си нужди в рамките на няколко минути.

Преди, когато това се случеше, обикновено не беше способен да се издигне над нуждите си, да отвърне глава от тях и да започне да създава, да гради. Всичко бе изчерпано и се наместваше една нетърпима скука, която седеше до него, бучкаше го с пръст, пощипваше тук-там, понякога започваше да дере с нокти, да стиска и дърпа бясно кожата му. Та, тя можеше да избледнее зад светлината на екраните, измежду вибрациите и подскоците в подземията, в кухото разсейване. Спокоен, нахранен и на топло, той беше недоволен. Нямахше липси, които да освободят място за развитие, нямаше потребност от успокоителното качество. Той бленуваше за нещо вълнуващо, за страдание, за незадоволение, което монотонният град, пълен с магазини, не позволяваше. Той незаслужено оцеляваше, не знаеше как да се бори, не знаеше как да създава смисъл от празнотата. Не беше достатъчно единств-

вено това негово нормално състояние, тази постоянна, тъй обичайна и нетърпима рутина. Нуждите растяха, надуваха се и надвисваха все по-големи над него, точно като градските блокове. Така и задоволителите трябваше да нараснат и те набъбваха като тумор, който бавно притискаше гърдта му. И задушен и подтиснат, смазан от това натрапчиво “оцеляване”, Ангел намираше спасение в блаженото самоунищожение.

Постепенно в него тази скука ставаше все по-силна и взимаше превес в ежедневието му. Той бе започнал да търси чувства, искаше да преживява, искаше да се вълнува, искаше да се свързва с някого. Опитваше да види някого, търсеше с очи, показваше се, та и него да го видят, понякога се подлгваше и се втурваше към човека отсреща, но се блъскаше в непоклатима стена. Вече толкова дълго се бе блъскал и блъскал, бе насинил цялото си тяло, дори счупи някои от костите си и в един момент съвсем изтръпна. Нямахше как да се гмурне надълбоко в черния екран срещу него, нямахше как да мине отвъд изкуствените фасади на връстниците си, луташе се сам сред многобройни реклами, които жужаха около него като оси. Постепенно губеше уменията си да изпитва, да задълбавва, изплъзваха се тихо и безпощадно от ръцете му и падаха неумолимо към своето изчезване. В опита си да задържи поне едно, да хване някое обратно, докато се спуска стремглаво към нищетата, в ръцете му неочаквано попадна синтетиката.

* * *

Балончето от блистера изпука и станиола от другата страна се скъса и разтвори като вратата към вкъщи. Отвътре се подаваше любящият поглед на синкавото хапче. С нокътя си Ангел изчопли обвивката му за бавно отпускане в организма и тя се изрони като ненужна мазилка. Изступа я от дъската на бюрото и извади три карти от портмонето си. Сложи една на почистеното място и върху нея постави хапчето ок-

сикодон. Другите две придържаше между пръстите си и напечно ги натисна отгоре му, то започна да се разчупва на малки парченца и накрая вече се смели на ситен бял прах. От него той оформи простичка на вид права пътечка, изпълнена с неподозирани приключения. Ефектът на наркотика всъщност започваше и преди да го употреби, защото Ангел започна да се вълнува нетърпеливо в очакване на предстоящото преживяване, тялото му се изпълни с тръпки и се чувстваше като дете на Коледа, докато разкъсва опаковката на подаръка и тръпне да види какво има вътре. Нави една банкнота на цилиндър, и с нея в ноздрата си бавно измина пътя. Горчивата опиятна лютивина се стече непоколебимо към гърлото, обви сливиците му и бавно започна да прониква по цялото му тяло. В гърдите си той усети нежна топлина, която започна да се разгръща като цъфтящо цвете. То нарастваше, галеше го и гъделичкаше с розовите си листенца, облите си извивки, спираловидните връхчета, усети чупките и вълните му, усети тичинките и прашеца, който щедро ръсеха. Не беше останала и следа от болката в глезена, която обземаше съзнанието му допреди половин минута. Зениците му се стесниха, а заедно с тях и периферното му зрение. Така от погледа му се изряза кубичността на градския му свят, потъпкващата еднообразност и рутина, всичко около него като че се смали, избледня и загуби смисъла си, вече не беше от значение за него, вече не можеше да го притесни или поласкае. В центъра остана единствено цветето, което блестеше в залезното си розово.

Изминаха няколко часа, в които Ангел и Райна взаимно осмислиха цялата болка, която иначе безцелно се натрапваше в животите им, съградиха и преплетоха мечтите си, като кайсии се разцепиха, извадиха костилките и ги положиха на масата за изследване. И цялото време на света нямаше да им стигне да си разкажат всичко.

— Сякаш винаги съм те познавал — прошепна ѝ Ангел в един процеп тишина.

— Ти си моята душа — отговори му Райна.

Като разтворени рани двамата се слепиха един до друг и зараснаха слети.

* * *

Но вечерта напредваше, а оксикодона изветряваше. Ангел усещаше как бавно изплува обратно към влажната, мухлясала, студена и настървена реалност. Тялото му стана неудобно, глезенът му започна да пронизва, мускулите му потреперваха, раздразнението се засилваше, сега всяка дума на Райна звучеше нападателна, язвителна и груба и не можеше да понесе химическата омраза. Той усети как цветето му се изплъзваше и не беше готов за тази раздяла.

— Много ме боли кракът и така се разсейвам от теб.

Не го свърташе, така както не го свърташе ако лампата се забавеше с няколко секунди преди да светне, ако чакаше цяла минута да зареди страницата в интернет, ако пратката му не пристигнеше до два дена, ако автобусът се движеше малко извън график, ако температурата в стаята не беше точните градуси, които му се искаха, ако водата беше малко покисела или яденето хладно, ако спреше тока за един час или ако пицата закъснееше с десетина минути. Той се обземаше от непоносима безпомощност и сляп, жилав яд, риташе в стената, затръшваше злобно вратата, хвърляше телефона си и той разкъсваше бежовите раирани тапети. След това го болеше. Дали защото ненавиждаше нетърпеливостта си, дали защото точно тя го наказваше, болката поглъщаше съзнанието му и той още по-малко я понасяше. Кълчеше се в леглото, чаршафите се свиваха на топка, ченето му се схващаше от стискане, изгриваше ноктите си както бавно чоплеше от себе си. Изяждаше се сам. В тоя свят нямаше място за търпение, нямаше време за забавяне, нямаше устойчивост за условията.

Райна се надигна с подпухнали от умора, но блестящи очи и все още унесена понечи да сложи възглавницата си под глезена му.

— Недей. Аз опитах, и това не действа. Ей сега ще дой- да.

Ангел стана от леглото и започна да рови в чекмеджето. На Райна ѝ се стори, че с часове бърка там и трескаво търси нещо. Не беше достатъчно светло, за да го види, но не се и опитваше. Чу металическо шумолене като от станиол и разкъсване на пластмасово пликче. Стъпките се отдалечиха и тя остана да чака. Стаята се въртеше пред очите ѝ, танцуваше, омайваше и изкушаваше Райна да заспи, но нещо я държеше будна, нещо я щипеше и тя не се отпускате. Любопитство. Опитваше се да го потъпче и обуздае, като че потушаваше пламък с обувката си. Дълго време дирята на Ангел не избледня.

Той отвори вратата, облегна се на студената стена от плочки и се свлече до пода. Побърза да завърти ключа преди да е забравил, за да не връхлети вуйчо му. Огледа се. Плочките бяха бледо оранжеви, като незряла праскова и имаше детайли от тънки линии, виещи се в спирали и къдрици, които създаваха усещането за въздушност. Сгъна станиола на лодчица. Изчопли обвивката на хапчето. Свали капака на тоалетната чиния и остави там трите карти и столевката. Счупи хапчето на две и едната половина натроши на прах, който изсипа в лодчицата. В него се надигна едно натрапчиво напрежение, почти необуздаемо и мъчително. Не беше сигурен дали иска да вземе още едно. Досега не беше превишавал обичайната доза, но сега не можеше да си позволи Райна да го види в кризата на оттеглянето. Затвори очи и глътна другата половина. Щракна запалката. Пламъчето загоря станиола и вътре парченцата оксикодон запукаха, засвибаха се, сякаш пържеше лук, и се издигна бледна пара. Вдиша дълбоко през столевката, изпълни дробовете си толкова, че чак го заболя. Сега беше в този сив момент между черното и бялото, между трезвостта и опиянението, когато нито виждаше ясно, нито беше в еуфория, ами стоеше с изпънати гърди, издут като препълнена раница, мигаше и чакаше. Знаеше, че след момент ще спре да мисли, че всички тия незначителни проб-

леми, които сега го терзаеха, които го поглъщаха и обвиваха като облак, изведнъж ще изчезнат, ще се разреят из въздуха, вятърът ще отнесе облака. Оглеждаше се и за последно наблюдаваше скучните предмети наоколо, сега дори се радваше на тяхната обреченост и меланхолия, на празнотата им, на безсмислеността и преходността им, на отчайващата им, непоносима тъга, която съвсем скоро нямаше да го интересува. Пристъпваше от междинното пространство към бялото. Главата му леко натежа, усети кълбото от искри което се зараждаше в гърдите му, цветовете станаха малко по-топли, очертанията малко по-мъгляви и леко се размазваха, нежно и като пух, лек пух, толкова лек, че дори не се усеща ако е в ръката. Също така и спря да усеща тялото си, отпусна се и пое като вода формата на пода, сякаш се впиваше в плочките. Издиша и вече забрави за какво си мислеше преди малко, дори му се стори нелепо, че въобще е имал притеснения. Сега усещаше, че няма по-важно и стойностно от това, което изпитваше в момента. Присмиваше се на маниакалността на хората все да правят нещо, да учат, да рисуват, да се разхождат, да работят. Присмиваше се на жалките им и отчаяни опити да си доставят елементарно удоволствие, а те въобще си нямаха и на представа, въобще не подозираха и не предполагаха за това, което той изпитваше сега. Всичко изглеждаше толкова безсмислено, толкова незначително и комично, целия този свят беше странен. Малко хора бяха достатъчно възвишени и мъдри да видят за какво трябва да се живее, да осъзнаят смисъла, който той сега съзнаваше толкова всеобхватно. Изведнъж всичко беше ясно, ясно като снежинка, сякаш я гледаше през микроскоп, или не, сякаш тъкмо се беше отдалечил достатъчно далече от всичко и можеше да го осъзнае в пълнотата му. И всичко, което виждаше, можеше да го отметне без да се замисли, то не беше важно, то беше една илюзия, беше за балъци. Истинското стоеше тук, сега, в него. То беше като една ярка светлина, топла като залязващото слънце, ярка и всеобхватна, а зад нея избледняваха всички останали светлинки на битовизма, на изкуство-

то, на любовта, на живота. Те угасваха като свещички пред мощта на слънцето. То сякаш му се усмихваше и съзнаваше колко важен бе той, обгръщаше го и му даваше най-накрая грижата, която заслужаваше. Това беше мелодията, която украсяваше ритъма. Това беше наградата след мътния живот. Това беше раят, за който всички умираха. Това беше крайната дестинация, за която се изминаваха всички пътища. Това беше ядрото и центърът на всичко, есенцията на съществуването, на света. И той беше в ядрото, ядрото беше в него и всичко наоколо бяха просто отминаващи безцелно и отлитащи пращинки. Сега всичко бе в него и той бе всичко. Сега беше цял. Достатъчно му беше да плува в това усещане до края на живота си и да не се залъгва с нищо друго. Ангел лежеше на пода в банята по боксерки и с отворена уста и присвити очи гледаше оранжевите плочки. Чуваше се само водата, която шумолеше по тръбите. Кракът вече не го болеше.

* * *

Пробуди се от бръмченето на вентилатора. Цялото тяло го сърбеше. Усети че прокарва ръка да чеше краката, гърдите, лицето си. Кожата му настръхна и той потрепери. Беше се схванал от студените плочки, бавно отвори очите си и усещаше в главата си огромна непреодолима и упорита тежест, която натискаше клепачите му надолу. Надигна се на лакът и опита да се изправи, но очите му отново се притвори и се унесе обратно в мъглява дрямка. Усещаше се като балон във вода, лек и неконтролируем. Сякаш току подаваше глава над водата, поемаше глътка въздух, оглеждаше се и рязко потъваше надолу, завързан с възел за тежък камък. Продължаваше да потъва, а морското дъно му се струваше все по-красиво, цветно и живо. Светлината от сушата тихо се отдалечаваше и избледняваше. Знаеше, че не трябва да остава тук. Чуваше мислите си като приглушен глас, сякаш някой крещеше от повърхността на водата. Ангел бегло долавяше

далечните звуци, докато потъваше все по-надълбоко. В един момент се изплаши от приближаващото дъно, започна да се гърчи, опитваше се да се издърпа от наглото въже, но то беше твърде стегнато около него. Събра всичките си сили, изкара дори от недокоснатите запаси, обедини ги и мъчително и устремено заплува нагоре. Яркото слънце ставаше все по-голямо, все по-ясно, той виждаше балончетата, които излизаха от устата му и го насочваха нагоре, усещаше косата си, която се къдреше в безтегловност, галеше челото му и влизаеше в очите. Едва виждаше от нея, но продължаваше да маха с ръце и крака, изнемогваше да стигне до въздуха и накрая успя да изскочи отгоре. Отвори очи. Вентилаторът продължаваше досадно да бръмчи. Беше му по трудно от всякога да се движи. Не можеше да намери мускулите, които да използват за да се надигне от плочките, не знаеше въобще как да контролира тялото си, сякаш беше в кола, без да знае да шофира. Някак успя да се хване за мивката, а хвататът му бе лек и се изплъзваше. Надигна се, изправи се и усети в устата си студена слюнка, усети как гърлото му се свиваше и опъваше, като че ли всичките му органи се бяха качили в него. Наведе се над мивката и отвори уста. Изплю се няколко пъти, но не успя да повърне. Подпираше се за всяка стена и така успя да излезе от банята, да мине през коридора, който му се струваше като дълъг и безкраен тунел и влезе в стаята си. Рошавата коса на Райна се бе разпръснала върху възглавницата и на бледата светлина от уличните лампи приличаше на мек, пълзящ пушек. Ангел се мушна под завивките и обгърна топлото ѝ тяло с ръце. Райна пое дълбоко въздух, преглътна и се намести между ръцете му. Двамата се слепиха един за друг.

— Лека нощ — прошепна му тя, но той вече беше изпаднал в еуфорична дрямка и не отговори. И тя скоро заспа, като че лежеше в облак.

* * *

Ангел спря задъхан и стъписан, защото една граната падна до крака му. Наоколо се чуваха силни гърмежи, изригнаха бомби, другите момчета тичаха в различни посоки и крещяха, апатични и слепи за всичко освен за собствения си ужас. Само Ангел стоеше и се оглеждаше, понечваше да каже нещо, да се обърне към някого, но никой не го забелязваше. Не можеше да разбере защо са го пратили на война, като той дори нито беше минал през казармата, нито имаше някаква подготовка. Беше си изгърмял всички патрони и знаеше, че вече не може да се защитава. Около него прехвърчаха куршуми, той се давеше в пушек, изгубваше се в шума и хаоса. Оставаше му единствено да се крие, да легне на земята, да се свие и така да се спаси. Знаеше, че трябва да се завие с якето си, единствено така можеше да се пази, но той бе твърде голям, а якето твърде малко. Опъваше го, обръщаше го, наместваше го, но то не стигаше и не стигаше. Свали от гърба си чантата със саксофона и вече без никаква грижа, без уважение към таланта си, захвърли го на земята и той тупна в прахта. Цялото поле беше прашно, нападалите тела бяха обвити в бял ситен прах, който вятърът вдигаше и с него давеше Ангел. Залезът започваше. Слънцето светеше оранжево, меко и топло, но по облаците се забелязваха хладни лилави отблясъци. Ангел кашляше, свит под якето, което като че се смаляваше, а той ставаше все по едър и вече едва се побираше на това място. Насреща му, наполовина заровено в прахоляка, той забеляза едно познато лице, но не можеше да си спомни къде го беше виждал. Лицето бе оранжево като слънцето, усмихваше се и зъбите му блестяха чисто бели. Имаше дълъг и остър нос, тънки и отсечени черти, трапчинки на лъжец и празни, мъртви очи, втренчени в Ангел. Той понечи да поздрави стария си приятел, но въпреки че лицето гледаше към него, то не виждаше вече. Беше застинало сяпа с лукава усмивка. Цялото небе светеше пурпурно и оцветяваше и мъртвото лице, докато духна силен вятър и го обсипа с

бял прах, в който и то се изгуби. Ангел се оглеждаше, търсеше да види ясни, познати очертания, но всичко като че се криеше в прашната мъгла. Нададе се вихрушка и въздухът минаваше през саксофона, като се изкривяваше във начупени и фалшиви тонове, в скърцане и виене. Ангел се обърна към него, но там видя Райна. Тя лежеше на леглото, обърната с гръб и потропваше с пръсти по стената. Тананикаше си заедно със саксофона някаква мелодия, уютна и приятна. Това беше песента, която Ангел слушаше с майка си, докато седяха в хола, тя пушеше цигари, а той барабанеше по дивана и чакаха баща му да се прибере. Ангел понечи да извика Райна, но гласът му се губеше във вятъра, заглушаваше се от хаотичните шумове около тях. Той крещеше, поемаше си дълбоко въздух, изпълваше дробовете си с прах и се давеше, но продължаваше да измъчва гърлото си. А Райна си тананикаше все по-силно и по-силно, погълната от собствения си захлас. Продължаваше да не се обръща и Ангел знаеше, че няма да го забележи. Усещаше как всичко се изпълзва от контрола му, знаеше, че щом слънцето залезе напълно, вече всичко ще се изгуби, вече ще е сам, а накрая и той ще изчезне. Небето вече беше сиво и се сливаше с полето, прахта ставаше погъста, вятърът я трупаше върху Ангел и колкото повече се наслояваше, толкова утихваше и шумът. В един миг всичко стана статично. Вече не се чуваха гърмежи, нямаше писъци, саксофонът не издаваше звук, Райна мълчеше. Само Ангел бавно потъваше, сливаше се със сивотата и избледняваше. Вече беше спокоен.

* * *

Райна също сънуваше. Возеха се с Ангел на увеселително влакче. Около тях имаше само букети от цветя — рози, карамфили, нарциси, лилиуми. Целият пейзаж беше шарен и ароматен, небето беше жълто и тя вдишваше дълбоко от дъхът на обнадеждаващата пролет. Ангел беше до нея, говореше несвързани думи, произнасяше ги неразбираемо и на Райна

й се струваше твърде неподходящо неговото мърморене, докато се возеха сред такъв разкош. Прекъсна го и каза:

— Виж, виж само колко е красиво! Виж, Ангеле!

Всъщност, тя забеляза тогава, че педалите са под нейните крака и че тя управлява влакчето. Даваше газ, вятърът милваше лицата им и рошеше косите. Но срещу тях започнаха да хвърчат различни предмети. Пред лицето ѝ изскочи една счупена бутилка бира, същата като тази която бе пила вечерта в бара. Тя повдигна ръката си и я отметна настрани, без да спира. След това продължиха да хвърчат химикалки, златния часовник на баба ѝ, просълзеното лице на майка ѝ, дори видя собственото си лице, сбръчкано, посивяло и уморено, но рязко ги отмяташе настрани и те литваха и се разбиваха на парченца зад нея. Не натискаше спирачките и не отместваше поглед от цветята, но измежду тях тя започна да забелязва някакви промеждутъци от кална и разнебитена земя, където от пръстта стърчаха гниеци клони, кости на птици и топки коса. Тя помисли, че може да спре за момент, да разчисти мястото, да го разкопае, да посади някое дръвче, но толкова ѝ беше приятна бързата скорост на вагончето, вятърът да вее в лицето ѝ и да се обляга на Ангел, че просто натисна педала докрай.

Релсите правеха извивка нагоре и двамата се изкачваха стремглаво по тях. Щом се издигнаха над всички букети, Райна рязко спря. Откри се гледка към планината, която сега бе ментово зелена. Тя започна да сочи на Ангел снежния ѝ връх, реката, която шумеше под тях и мъхестите скали. Смееше се, прегръщаше го и въобще бе обзета от безразсъдна радост. Но забеляза в далечината, че в един от процепите между камъните се виждаше някакво блато. То беше покрито от тиня, но под нея то беше червено. Райна знаеше, че това бе кръв, която Ангел бе повърнал по-рано, защото му беше станало лошо от завоите. Измъкна ръцете си от него и подкара влакчето настрани, та да се отместят, където то не се виждаше.

Щом спряха, тя усети, че Ангел шава неспокойно, че продължава да мълви неразбираемо, но тя продължи да се смее.

— Виж, сега сме тук, погледай само колко е красиво, о, колко е хубавоо... После ако искаш ще си поговорим за това, но сега сме тук, само се огледай!

Гласът ѝ секна. Отнякъде се чуваше някакъв неравен ръм-жаш звук.

Тя първо помисли, че релсите бръмчат заради някаква нередност. Наведе се, за да види дали звукът идва оттам, но щом доближи глава до тях, той не стана по-силен. Надигна се и се огледа. Звукът кънтеше около нея, идваше от всички страни и ставаше по-груб, по-настойчив и шумен. Постепенно се измени, чуваше се по-ясно, от по-близко и като че се приближаваше до нея. Беше точно до ухото ѝ. Райна се вър-галише в леглото, въртеше глава и рязко отвори очи. Ангел хъркаше. Беше в същата поза, в която заспа — прегърнал Рай-на иззад и заврял лице в косата ѝ. Тя се измъкна от ръцете му и се надигна, като я връхлетя натрапчивото главоболие на махмурлука.

Побутна Ангел по рамото, тялото му се извъртя и тупна на леглото по гръб, като изръмжа шумно. Райна усещаше главата си като шише с развален плодов сок, сякаш мозъкът ѝ се е вкиснал, подула се е и малко ѝ остава да се пръсне. Хъркането на Ангел сякаш кънтеше в стаята, зашлепяваше я, стискаше черепа ѝ, удряше с чук по темето ѝ.

— Ангеле? — каза с пресекнал от съня глас. Изкашля се и произнесе по-силно — Ангеле?

Стаята продължаваше да кънти от сънния му вой. Той тежко и провлачено поемаше въздух, който колебливо пъл-зеше по гърлото му и стържеше сливиците. Райна сякаш в гърдите си имаше смачкан лист хартия, който напрегнато шумолеше, назъбваше се, драскаше я и започваше все по-настойчиво да се гърчи. Тя понечи да вземе телефона си, да провери какво въобще представляваше хапчето, което Ангел взе снощи. През ума ѝ пробягна като хлебарка една натрап-чива мисъл — дали той не се събуждаше заради натравяне? Дали щеше да се събуди? Допря буза до гърдите му и се вслу-ша в туптенето на сърцето. Звучеше тих и спокоен и тя оста-

на известно време така, отпусната върху него. Усещаше как двете им сърца туптят в хармоничен ритъм. Тогава забленива за погледа му, искаше отново да се взре в тези зеници, в които бе видяла толкова много бъдеще снощи. Хвана го за раменете и опита да го разтресе, но той бе твърде тежък и отпуснат и тя разкрачи крака, седна върху таза му и напрегна силите си да размърда тялото му. От това само зъбите му тракнаха и за малко да фрасне главата му в дъската на леглото. Пусна го уплашена и седна встрани. Той спеше толкова дълбоко. Пръстите ѝ се долепиха до клепачите му, тя ги повдигна и се надяваше отдолу Ангел да я погледне закачливо и да се изсмее на притесненията ѝ. Но видя как двете му очи се въртят назад, зениците му заемаха почти целия цвят, а капилярите по очните му ябълки бяха толкова набъбнали и тъмночервени, че очите му приличаха на пресъхнала и напукана пустиня.

— Ангеле, събуди се моля те — шепнесе в ухото му. — Обичам те. Моля те отвори очи, моля те.

Тя не знаеше, че той тогава също я викаше в съня си, а тя си тананикаше носталгичната му песен.

Наблюдаваше фините извивки на скулите му, двете вежди, които приличаха на капки, плъзгащи се по кожата му, косата, която изглеждаше толкова лека, сякаш е под вода. И в миг се почувства като престъпник, сякаш нямаше правото да е там в момента, сякаш се ровеше във вещите му без той да знае, сякаш си открадваше по някой непозволен поглед. Нацели две болезнени точки на врата му и го стисна силно, но той сякаш нищо не усети. Раздруса го отново, като искаше да му изкреши и той да се върне при нея, пак да бъдат заедно. Но до като главата му се лъкатушеше на посоки, Ангел изпъшка недоволно, дискомфортно, почти раздразнено, сякаш му беше крайно неприятно. Райна се назида, задето му досажда. Реши да го остави да се наспи, за да има сили да се възстановява. Погали го набързо, придърпа одеялото, зави го до врата и подпъкна около кръста му. Легна и долепи гръб до него, като притисна възглавницата до ухото си, за да ус-

покои болката от резливите звуци на хъркането му.

Следобеда, когато стаята беше сива и неприветлива, когато въздухът беше запарен и в нея се бе загнездило едно непреодолимо чувство на безвремие, защото Ангел не беше буден, за нея единственото упование, което щеше да я измъкне от безплътността на ежедневието, на поредния дълъг, сух и ненужен ден, беше пространството между нейните и неговите очи. Там нямаше значение колко огромна беше сивата пустиня около тях, там единствено звуците на сърцата им се чуваха, там те щяха да се отпуснат един в друг и да плават в буйните реки на блаженството, да се наслаждават на всяка капка, която падаше и отмерваше изтичащото време и дори то нямаше да има значение тогава. Но тя се обърна към него и забеляза мътното лилаво петно на врата му, точно там където го бе стиснала. В налудничавото си отричане го помисли за синина или вътрешен кръвоизлив, причинен от нейните безразсъдни опити да го събуди. Тя крещеше отвътре, викаше го, търсеше го някъде из мъглата, обаче като в някои нейни кошмари, колкото и да напъваше белите си дробове, нищо не излизаше от гласните ѝ струни. Отви тялото му и лилавите петна се подаваха злобно и неканено изпод кръста му, обвиваха краката му, а едно бе оцветило дори връхчето на носа. Подаде ръката си да го докосне, с намерението да го разбуди, да се извини, че го е осакатила, да го погледне в очите, да седнат и да обсъдят проблема, да изговорят всичко, което се случи, да изпълнят деня си заедно, да се прегърнат и успокоят. Но вместо до нейният Ангел, до топлото му и уютно тяло, до меката му кожа, тя се докосна до една студена и синкава порцеланова кукла. Ангел беше вкочанен и кух. Това бе просто една черупка, а Райна беше сама в стаята. Студенината се плъзна и по нейната тъкан като хиляди ледени паячета, разтвори се в тялото ѝ като капка мастило във вода, гърдите ѝ се изпълниха с бодливи снежинки, главата ѝ се заскрежи и устните се вкочаниха.

Наведе глава към него и подпря буза върху гърдата му. Тишината на сърцето му тежко бе надделяла, непоносимо

шумна, всеобхватна, смазваща и като че крещеше в ухото ѝ. Сърцето му бе застинало в междинното пространство между туп и туп.

Повдигна пак клепачите му. Очите под тях бяха като две стъклени кълба, вперени в кристална пустиня. Душата му ги бе напуснала и сега те бяха безизразни и безлични, те бяха никъде, бяха пресушени, бяха изцедени, изчерпани, опразнени и захвърлени. Те бяха като съблечена дреха, без форма и смисъл, без извивки и чупки, без наситен пълнеж, статична и изоставена, щом нямаше кой да я носи. Белият прах бе заел цялото му тяло, беше прогонил душата му и сега то приличаше на натъпкан пакет, на обикновена и неприсъстваща вещ.

Тя бе изпуснала Ангел. И виждаше как всички цветни мечти, романтични ухания, всеки топъл и приключенски миг, който им предстоеше, се изплъзваха от ръцете ѝ и тя не можеше да ги задържи. Падаха надолу в бездната на неизбежността. “Това ли беше?” мислеше си тя. “Това ли беше животът му?” Тя скочи от леглото и претърча към вратата, блъсна се в нея, но като че сега нямаше тяло, с което да усети удара. Единствено ръцете ѝ трепереха като дребни листенца в короната на някое дърво, повяно от вятъра. Препусна по коридора и не можеше да се сети друг път, в който да е тичала толкова бързо. Срещу нея беше вратата, която досега Ангел отбягваше, която заобикаляше и от която криеше в стаята си тайните преживявания, но сега усети как няма значение дали тя ще оголи мизерията му. Спря се за момент и бавно откряна вратата. На холната масичка имаше две бири, които вуйчо му и негов приятел допиваха, докато гледат телевизия.

— Здравейте — произнесе тя с усилие да прозвучи нормално, с мъчителна съдържаност, изтънял и пресекващ глас. — Ще дойдете ли за малко?

Той огледа непознатото момиче в дома си, понечи да се ядоса, че не почука, че го прекъсва, но тогава се вгледа в бледното ѝ лице и усети. Изправи се рязко и заедно с нея изтича до стаята му. Отвори вратата, забеляза Ангел, лежащ

неподвижно на леглото, полуотвит и бледо синкав. Райна стоеше на прага. Илюзията ѝ бавно се разпадаше и ронеше, рухваше в нея като напукана и остаряла бетонена фигурка, сипеше се апатично, крайно, необратимо по земята. “Това беше.” Вуйчо му разочаровано положи ръка на врата на Ангел, за да измери пулса. След това и приятелят му се появи, но Райна вече не виждаше, сякаш беше гледала твърде дълго в слънцето и по погледа ѝ бяха останали тъмни белези.

Може би тогава вече започна да плаче, да реве като заклучено животно, да подскача нетърпеливо, сядаше на пода, клатеше се, дишаше тежко. Вуйчото стегнато и целеустремено натискаше гърдите на Ангел, но от това леглото поддаваше и се клатеше. Трябваше да го свалят на пода. Хванаха го от двете страни и го повдигнаха. Тялото му не се огъна, остана изправено и само леко се поклати като ламарина, от което гърбът му изпука шумно. Главата му тупна с тъп звук на паркета.

Вуйчото продължи със сърдечния масаж и тогава приятелят му се наведе към лицето на Ангел. Райна рязко се изправи от пода.

— Не. Аз.

Той се отдръпна и тя се свлече на пода до Ангел. Вуйчото натискаше гърдния му кош, от гърлото му се чуваше тихо пукане, като че нещо се удряше в стена.

— Давай сега! — извика ѝ.

Тя бързо се наведе, вдиша дълбоко въздух и понечи да отвори устата на Ангел, но тя беше затворена като менгеме. Дръпна ченето му надолу, но то бе вкочанено. Успя само да разтвори устните му, допря своите до неговите в най-студената целувка и с невъобразим копнеж опита да му вдъхне обратно живот. Изпълваше дробовете му с въздух, но веднага щом се отдръпнеше те слягаха и въздухът излизаше обратно. Слюнката по зъбите му бе станала бяла и лъхаше на тежък, кисел сутрешен дъх.

В следващите четиридесет минути, докато чакаха линейката, двамата мъже се редуваха на смени да поддържат сър-

цето на Ангел, а Райна разпалено му правеше изкуствено дишане. Държеше го за втвърдената ръка.

— Затопля се! — извика със светнали очи. — Ръката му се затопля! Това означава ли, че се оправя?

Наблюдаваше очите на Ангел, молеше се пламенно да се отворят и те като че всеки момент щяха да я погледнат и да ѝ се усмихнат. Отчаяно се опитваше да събере обратно бетонените останки на надеждата си и да ги съедини отново в цяла фигурка. “Кръвта сега трябва да мине нагоре, да влезе в мозъка му, да го събуди, да го оправя” трескаво си повтаряше.

— Това означава ли, че се оправя — умоляваше ги с поглед. — Означава ли? — изстена.

— Това означава, че кръвта циркулира — отсече вуйчото, стана и отиде на прозореца.

Лекарката и полицаите пристигнаха и бавно наобиколиха Ангел, а Райна ги гледаше злобно и се разкъсваше от минаващите секунди, от всеки шанс за спасение, който изгубваха с туткането си. Злобата ѝ растеше, поглъщаше я като рояк мравки, а лекарката бавно поставяше щипки по цялото тяло на Ангел. Гледаше с повдигнати вежди в устройството и след това отново бавно заприбира щипките си.

— Нищо ли няма да направите?! — избухна Райна.

— Върша си работата! — изкрещя ѝ обратно лекарката.

Прибра старателно всичките си кабелчета, щипчици и листа, затвори щиповете на чантата си, праметна я през рамо и стана.

— Констатирам смърт.

Фигурката рухна.

Как да живее без душата си?

Пустош. Тя бе захвърлена отново гола и сама в градската гняс. За един кратък миг, може би, само за съвсем малко всички тия сгради, реклами, флуоресцентни светлини, избелени усмивки и монотонни звуци бяха изчезнали зад лицето на Ангел. Съвсем за малко само те двамата бяха на света и ако ще и всичко да се разпаднеше около тях, може би дори

нямаше да забележат, колкото и отломки да се сипеха върху тях. А сега тя се обърна надолу към тялото си и видя как гниещата плът на Ангел плъзваше и по нейната. Огледа се. Тя седеше на тротоара, колите профучаваха безразлично покрай нея, дори уличното куче, мърляво и дрипаво, бавно я подминаваше, стъпките на пешеходците се множаха и пъплека като новородени паяци, а отходните води в канала шуртяха, отекваха към шахтата и разпръскваха смрадта си. Булевардът бе ужасяващо близо, плочките на бордюра твърде студени и грапави и дори сивото небе в низостта си ѝ бе обърнало гръб.

Тогава Райна разбра, че сама ще трябва да вдиша дълбоко, да наточи ножчето, да награби откъдето види и да събере резервните си сили, да пробие кожата, а тя да се разкъсва хрупкаво, да натисне, да разреде мускулните тъкани, да изреже и изтръгне Ангел от себе си и колкото и да не иска, да го отдели от себе си, за да не я обгърне и нея лилавото. Сега ръцете ѝ бяха кървави и схванати, опипваха в недоумение там, където зееха отхапани язви, точно тия части, които вече липсваха, но тя още усещаше. Мъртви.

Райна лежеше на леглото в стаята си. Храната ѝ се струваше нетърпима, гнусна и мръсна. Гладът я беше напуснал. Жажда нямаше. Като един призрак плаваше в пространството и не можеше дори да ходи до тоалетната, да спи, нито да бъде будна. Мъртвешката студенина бе изместила всичко човешко в нея и бе оставила единствено завладяваща и болзена празнина. Райна бе изгубила връзка с времето и безцелно се рееше в него, дните ѝ се сливаха и отминаваха в летаргия. Всяко вдишване и издишване беше нагло, самотно и гузно.

Може би точно силните ветрове успяваха да освободят нежността сред заплетените ѝ коси. Диханието на жестоката и престъпна природа точно във врата ѝ караше понякога дали крак, дали лявата ѝ буза или кръста ѝ да настръхнат от хладната прегръдка. Моравият ѝ цвят попиваше надълбоко в Райна и покриваше всяко едно косъмче, всяка една малка

бръчка по кожата, всички пори, мъхчета, бабунки, пъпки, бенки, белези, рани и нокти. Траурното им сияние сега осветяваше и най-тъмните, изоставени, забравени, мухлясали и прашасали ъгълчета, дупчици и пукнатини измежду мускулните тъкани на сърцето ѝ. Тая черна светлина както изпиваше и поглъщаше в цялото си безразлично същество всичките цветове, що могат да светят, така и изстискваше топлината, енергията и... и крехкостта... и ги захвърляше надълбоко в себе си, където те губеха всеки смисъл, вложен в тях.

Дирята на Ангел бе като стъпка в пясъка, издълбала рязко с тежестта си яма. Райна отчаяно опитваше да я поддържа, ровеше в пясъка, щом той се срутваше, опитваше да запомни заострените ѝ ръбове и щом задухаше вятър или я залееше някоя вълна, тя с пръстите си отново скулптурираше всяка извивка. Но пясъчинките неминуемо слягваха и формата се изменяше. И тогава застанала пред спомените и любовта, които се огъваха и пречупваха, както стъклото се заобляше от водата на времето, в нея се надигна и нарастна безмилостно една непреодолима и инатлива болка. Тя я обезмаше, запълваше и препълваше, налягането в нея нарастваше, кожата ѝ се опъваше, костите се подгъваха под тежестта, ставите ѝ изхрускуваха, жилите се разтягаха. И когато болката стана толкова висша, стабилна и сигурна като смъртта, когато щеше да я смаже, съсипе и обезличи — Райна се разкъса. Пропука се като пъпка и от нея разцъфна цветът.

Трето място – проза

Николай Димитров ПЕТКОВ, 17 г.
АЕГ “Гео Милев”, гр. Бургас

Хебфрения

I

Котката ми издъхна на единайсети януари в едно своеобразно безвремие, така наречените начални дни от годината, по свое собствено желание и подкрепяна изцяло от мен. Причината беше, че вече нямаше какво да си кажем. Откакто се умълчахме, и за двамата беше станало ясно, че сме се изчерпали един към друг. Бяхме живели заедно повече от десет години. Но напоследък погледът на котката ми прозираше през мен и сутрешното ми размотаване в кухнята ѝ служеше единствено за отегчаване.

Тя изглеждаше уморена. Същото се отнасяше и за мен. Може би ако не беше отегчението от умълчаването ни, животинчето щеше да поживее още. Така или иначе, няма полза да се говори за това: то не стана.

Изпратих я. Платих специален превоз (мисля, че по-точната дума е *извозване*) до столицата, където отскоро беше изникнал скъпарски (в случая думата е тази) крематориум за животни. Дължах на котката си поне това като извинение за разрива помежду ни. Да бъде и тя веднъж част от нещо! Ако не броим онова между нас, разбира се.

Оставих на транспортиращия шофьор и телефона си, както и имейл, за да се свържат с мен, когато пристигнат в столицата и щом всичко приключи. Но никой не ми писа или прозвъня за повече от две седмици. Донякъде бях започнал да се отчайвам.

Накрая пощальонката ми донесе писмо. Тя беше стара жена, която винаги ходеше с недобре почистен грим от предишната вечер. Носеха се слухове от мои съседни, че постоянно я виждали в близкото паркче да седи на някоя пейка и да се налива с уиски. За мен това беше без значение. Когато ми донесе пратката, разписах два тъмнобели (почти сивкави) листа и тя си тръгна, а аз затворих вратата и се прибрах. Разкъсах плика, в който беше писмото, извадих го сравнително внимателно (като се има предвид как разопаковах самия плик) и зачетох. Там с красив и събран почерк (като деца учителите искаха точно това от нас, но аз така и не можах да го овладя; тук може да се употреби и думата *стегнат*) беше написано:

*Уважаеми господине,
ЗАДАЧАТА е извършена успешно.
Не се безпокойте.
Успешна нова година!
Бъдете здрав!
С уважение,
Крематориум за домашни животни "Нова зора"
29.01.20..
СТОЛИЦА*

Отдавна не бях получавал писмо. Дори есемес. Припомних си, че поновому вече никой не пишеше дълги редове, а всяко следващо изречение трябваше да се пренася. Защо се беше получило така? Впрочем не че трябваше, но в общи линии, такава беше практиката. Най-вероятно за пълнеж...

Но какво от това? Някаква настояща приумица. Ни най-малко не ме интересуваше.

Това проблем ли е?

Честно казано, бях благодарен, че са ми пожелали здраве. В крайна сметка, това е най-важното. Както и да се пазим. Да се пазим и да бъдем здрави едновременно. Точно така. Така е.

Така е!!!

И все пак — двамата с котката ми си бяхме добре, при това напълно. Просто се отчуждихме и спряхме да си говорим. Но не е изключено и котката ми да е била болна. Рах или нещо друго. И да не съм видял. Колко му е!? Мога ли всичко да забелязвам? В крайна сметка, така или иначе, проблемът тръгна от дупката помежду ни. Черната течност и така нататък. Като нищо котката ми да е имала рак. Но първо е била дупката. Като рана или лош хирургически разрез. Първо беше тя (или той — разрезът), сигурен съм... Ето защо наистина се зарадвах на писмото.

“Задачата е извършена успешно.” Какво по-хубаво от това можеш да науча след две дълги седмици на несигурност и съмнително очакване? Бях удовлетворен. (Намерих думата.) Истински.

Започнах да плача едва в началото на февруари. Когато безкрайните януарски дни се свършиха и аз се лутах из стаята без посока. И също така изоставен от единствената котка, която бях притежавал някога в самостоятелния си живот, отделен от семейството. Денят беше пораснал значително. Това се усещаше по все по-продължителното ми притеснение от смрачаването и набъбващата мисъл какво ще правя, докато изгрее слънцето. Веднъж-дваж посрещах зората. Не изпитвах необходимост да го правя, но сутрешните лъчи ми действаха значително по-благоотворно от шарените хапченца за щастлив живот, които предписваха на всички ни без преглед. Времената изискваха да няма човек, некомпетентен по отношение на шарените хапченца за щастлив живот. Изискваха също така и да не се извършват прегледи без някоя от следните причини: силна болка или много силна болка.

А и посрещането на изгрева беше като адреналинова инжекция. Сигурно, ако в този момент не пишех, и то без да имам съвсем точно обяснение защо, щях да надраскам по стените следното (при това напълно безразборно и щеше да ми хареса): *адреналин адреналин адреналин радост радост радост*. Донякъде това е и девизът на времето. Още откога-

то котката ми умря по нямото съгласие и на двама ни, та до днес. Ето защо съм на мнението, че по някакъв необясним начин от всички нас се очаква понякога да посрещаме изгревите за адреналин. Или да правим друго. В основата на това сигурно стои фактът, че няма достатъчно шарени хапченца за щастлив живот. Ограничени са. От тогава и до сега човечеството изживява неконтролируема криза на свръхрепродукцирането. Максимата: *адреналин адреналин адреналин радост радост радост* всъщност по някакъв начин се върти в умовете на всички и от нас се очаква да живеем тъкмо според нея, удовлетворявайки я!

Пред приятелите си обяснявах плача като резултат от приближаващия Ден на влюбените. Не че не можеше да бъде заради това. Нищо чудно и така да е било, но аз да не съм разбирал. Както и да е, но имах усещането, че никога не съм бил по-сам през живота си. Какви ги приказвам!?! Случвало се е и на стотици други, но аз съм седнал, читателю, да те занимавам със себе си... Ще ме извиняваш, налага ми се.

На практика не можех да бъда сигурен защо всъщност плача. Може би това е бил вековният плач на човечеството, който в някакъв момент покосява всички ни, но никога не дава обяснения защо възниква, нито пък счита за необходимо да ни предоставя отчет, когато си отива. Той, доколкото ми е известно, е загнезден някъде надълбоко в инстинктите на човешките същества, монотонно тече във вените, от време на време изплува с чист и ясен образ в съзнанието и съвсем рядко обсебва душата така неистово, че потиска всичко останало, което има своето място в нея. Обаче аз за себе си знаех (вероятно съм грешал; поне не е изключено), че по някакъв начин цялото това необяснимо вълнение у мен се поражда от пустотата. Не толкова тази на дома. Чувствах как вятърът довява все нови и нови пясъци в съзнанието ми, как те се трупат и оформят огромни крепости, и се издигат, издигат, издигат... до полудяване (о, сила на разума, о, дребнави човешки недъзи, ах, болка, заради ревнивата самота, проклети мишлета — валящи от облаците деца на лековерните

неврончета), за който и да ги гледа. Но няхах представа къде се случва въпросното трупане на пясъци. Съзнанието е широко понятие. Ала пясъците стремглаво набъбваха. Образуваха гигантски купчини.

II

Плачът си отиде малко след 14 февруари. В моята страна на този ден обществото се разделя между традиционалистите и нововмешателството, по правило свързвано с младите. Сигурно заради това (понеже винаги щом включех телевизора ставаше дума за конфликтите между поколенията) полека-лека престанах да плача. Чувствах се някак неудобно превид сложността на ситуацията да изпадам в подобни състояния. Гледах повече да се смея. Получавах се. По думи на майка ми, истината е в позитивизма. Отвсякъде!

Колкото до ситуацията в страната, няхах особено задълбочено гледище. Имаше някои *стари*, които не подкрепяха новото, а също и обратното: възрастни жени и мъже, обкичващи всички възможни места в домовете си с пластмасови сърца и розово-червени гирлянди. Правеха го, за да си напомнят да се обичат. Скъпото ни човечество, страдащи ми читателю, винаги предпочита да си припомня нещо един път в годината, отколкото на малки порции да го вкарва и изкарва от себе си ежедневно. Не ти говоря само за любовта, а по принцип. Разбираш ли ме?

Но нямаше нищо лошо и в честването на любовта. Не поводът е бил проблемът на всеки век досега, както можем да видим, ако се обърнем към предобрата история (всечовешка мъченица), а причината, страдащи ми читателю, причината. Напоследък става тъкмо това. Извечните поводи започнаха да се превръщат в причини, а самите причини като такива да се губят в невероятни и тайнствени дебри, като че създадени от някаква сенилност. Историята (всечовешка мъченица), за съжаление, в момента (а и от много години) гние. Но този гнилоч, който се получава, е нашият делник. Той е животът ни. Той е нас!

Нас е, а не е себе си, печални ми читателю, защото той самият не съществува!

Ето защо си мисля, че ако хората (далеч не само в моята страна) вдигаха големите криви камъни, под които нощем спяха (често и денем) и се поглеждаха с дълбоките си (наистина дълбоки) очи, нещата щяха да стоят далеч по-различно. Разбира се, можеше и да няма разлика. Но като цяло проблемът при нас беше за краха на традициите по всякакъв начин. А не преживява ли целият свят същото (и тогава, и сега)?

Дойде ми добре, няма да лъжа. От всичките неразбории в обществото се почувствах по-щастлив. Поне на вид го докарвах. Скоро се видях с един познат. Беше някъде към 20 февруари. Заприказвахме се и той ме попита какво мисля за конфликтите относно Деня на влюбените. Отвърнах му, че търся баланса.

— Няма ли някого, когото да обичаш? — попита той.

— Обичах котката си — отвърнах.

Той се учуди и замълча за момент.

— Сериозно ли? — думите сами излязоха от устата му и той леко се засрами, че ги е изрекъл. Нямаше защо, не се засегнах. — Имам предвид дали говориш сериозно — каза.

Отвърнах му, че да. Напълно.

— Наистина обичах котката си — потвърдих още веднъж. — Почина в началото на годината.

— Съжалявам — той наистина съжаляваше. Виждах го в очите му.

Във Византия биха го нарекли Карбонопсин. Но ние не бяхме във

Византия. Обясних му, че и аз съжалявам, но че е било неизбежно и че може би котката ми е имала рак.

— И баба ми имаше — добавих. — Чудна работа е това ракът. Даже не можеш и да кажеш, че е дете на вселената, понеже в лице е досущ като нас самите.

Помълчахме. Аз не гледах към него, а някъде настрани. В далечината. Беше следобед и слънцето скоро щеше да за-

почне да залязва. Небето имаше вид на добре узрял плод, който скоро ще падне от клона, на който виси, и ще се затъркаля надолу по скосената, разорана пръст. Кой знае защо, но по мое мнение земята беше под наклон. С една дума, скосена. И ние се движим надолу по този склон. Надолу, надолу!...

— Сигурно... Значи, конфликтите не те вълнуват? — пита ме той за последно.

— Никак. Аз търся баланса — кимнахме си в знак на уважение и прощаване и се разделихме. Смехът (който и без това не съумявах да поддържам редовно) ме напусна в началото на март, отстъпвайки място на чести, прекомерни замисления и необясними втрещвания в пространството. Тъкмо по това време същата пощальонка, която отново имаше остатъци от много тежък грим, сякаш търкан с юмруци, по лицето (този път направо подпухнало), ми донесе второ писмо от Крематориума за животни “Нова зора”. Отново подписах два листа с набързо скроен подпис (някога се стараех много, когато го изработвах; после спрях да се вълнувам, но от време на време се вживявах в рутината), направих вял опит да се усмихна на жената пред мен и тя си тръгна, след като прецизно прегъна листите в края. Правеше го, за да ги отличава от останалите, които ѝ предстоеше да разнесе оттук нататък.

След като затворих вратата, отидох в дневната. Отново разкъсах плика и сравнително по-внимателно извадих от него новото писмо. Малко го смачках. Този път текстът беше написан с по-едри и някак разкривени букви. Изреченията бяха по-дълги. Така новият метод за изписване на редовете не биеше на очи. Зачетох:

*Уважаеми господине,
Какво Ви се ще да направим с праха на котката Ви?
Очаквахме това като отговор още на предишното писмо (изпратено на
29.01.20..)
Бъдете здрав!
Искрено Ваши,*

Крематориум за домашни животни “Нова зора”

02.03.20..

СТОЛИЦА

Не ми беше хрумвало, че трябва да изпратя подобен отговор на първото писмо. Но явно се е очаквало. Грешката беше моя. И — о, колко хубаво! — отново ми желяеха здраве. Бях им наистина благодарен. Те мислеха за мен. Наистина мислеха.

Седнах на бюрото си в дневната и взех един лист от принтерната хартия. Написах надве-натри, като се стараех да бъде максимално красиво и да няма грешки, кратичък текст. Получи се следното:

Уважаеми дами и господа,

Благодаря за пожеланията!

ПРАХЪТ ДА СЕ ИЗПОЛЗВА ПО ПРЕДНАЗНА ЧЕНИЕ.

С уважение,

** На това място се подписах.*

02.03.20..

ПРОВИНЦИЯТА

Постарах се писмото ми максимално да наподобява тяхното. Надявах се и желанието ми за праха да им изглежда разбираемо. Наистина нямах никакви претенции. Котката ми също не би имала. Изглежда, въпреки всичко с нея още мислехме по същия начин.

Облякох се набързо и излязох да занеса писмото до почтенската кутия, която се намираще на две преки по-надолу от вкъщи. Пътъом не срещнах почти никого освен две бивши съученички. Поздравих ги. Не ми беше до дълги разговори, защото нямах какво да им кажа. Те също. Доколкото знаех, едната живееше в чужбина, а другата никога не беше напускала страната. Бяха средно високи и имаха кестенява коси. Едната, тази, която работеше в чужбина, беше със зелени очи, а другата — с кафеникави. Бяха слабички. Впрочем в наши

дни това е тенденциозно. Предишния ден, на първи март, бяха попаднал на едно предаване, в което говореха за орторексията. Както и да е, след като се поздравихме и се попитахме как сме (първо аз като джентълмен, после те), продължихме по пътя си. Иначе — бяхме си казали, че сме добре и че всичко е по наред от всякога.

Ако се бяхме заговорили за по-дълго, щеше да е от куртоазия. Мислех си, че сигурно познавам десетки души в града, без да знам рождената дата на нито един от тях.

Това според вас какво означава?

Всъщност не ме интересува. И те като мен са родени и ще умрат някой ден сред вълнението и превъзбудата на останалите.

Стигнах целта си. Пощенската кутия представляваше голям жълт куб със заострени ръбове. На върха му, най-отгоре, се оформяше малко издължение, приличащо на своеобразна козирка, под която имаше широк правоъгълен отвор. И все пак това не позволяваше пликите да бъдат особено дебели, а най-много нетънки, ако ставаше въпрос да минат през определената дупка в горния край. Иначе трябваше да се изпрашат от Централната пощенска станция, в която винаги беше пълно с хора и се налагаше да чакаш с часове, докато ти обърнат внимание.

Стоях пред кутията. Имах усещането, че не мисля за нищо, но и че едновременно в момента през главата ми хвърчат като побеснели коне вихрогони всички фантазмагории, които някак се бяха намърдали там в периода след смъртта на котката ми. Затова бях доволен, че нямаше много хора в тази част на града, където се намираше въпросната кутия.

Живеех, може да се каже, отдалечено. Не в предградията, но не и в самия център: така погледнато, аз се намирах точно пред Константинополските врати. Нито твърде далеч от тях, но не и в самия императорски дворец, завит в лилава хламида и раздаващ заповеди.

В крайна сметка се реших да пусна писмото. Въпреки малкото улични минувачи със сигурност някой вече ме е гле-

дал зачудено. Направих го съвсем бързо, понеже изпращаното представляваше нещо тънко като зеленчукова обелка — от морков, да речем. Само с едно движение вдигнах ръждивото метално капаче над отвора, пузнах плика (бях опаковал писмото в един стар жълто-кафяв плик отпреди години) и с второ рязко движение вдигнах ръка и капачето отново покри прореза в големия куб.

III

Тръгнах си. Вървах с умерено темпо и на връщане не видях никого. Алилуя! Бях се освободил напълно от един ангажимент, който, да си го кажа, ме потискаше. Бях се разпоредил относно праха на котката ми. Това решаваше всичко. Да. Така беше.

Преди да завия към вкъщи, влязох в един малък магазин да си купя цигари. Навик от детството. Незначителен. Аз самият не пуша. Взех две кутии с тънки и една, сякаш по-издута, с дебели цигари в нея. Казано честно, всички хора преповтарят делата и навиците на родителите, както и на близките и приятелите си, за да не страдат толкова от самотата, а и за да се залъгват, че те са неприкосновени за нея.

В гардероба ми имаше сортирани специални мънички панери (от тези в магазините за домашни потреби), препълнени с никога неотваряни цигарени кутии. Мислех по-късно през деня да се свържа с някой от местните вестници в града и да пузна обява за продажба на цигари с отстъпка. Така щях да си освободя място за още.

Но ще видим. Тоест още не бях взел решение по въпроса. В онзи момент не това беше важно.

А нещо беше ли?

След като платих на продавачката — жена, сляпа с едното око и с друго, чийто ирис беше избледнял от старостта и хлипанията, — си тръгнах. Продължих да вървя към вкъщи, мислейки си дали не допуснах грешка, като написах в писмото си до Крематориума: *Прахът да се използва по предназначение.*

Е, искрено ти се извинявам, тъжни читателю!... Съжалявам за всичко!

Трябваше лично да погребя котката си, но, от друга страна, нещо ме караше да мисля, че разочарованието ѝ в такъв случай щеше да надмине и това от пълното ни отчуждение. Впрочем никой не може да бъде обвинен за раждането на отчуждението — то просто се случва и поставя живите същества в ситуация на все по-укрепваща умора и любов, която непрестанно изпитва страх сама да свърши със себе си.

IV

Обзор на котката

Въпросният текст беше написан с перманентен маркер и нечетлив почерк върху една възглавница, която създателят на текста намери много дни след смъртта на котката си, някъде през юни. Ето за какво става дума в него:

Ти не си виновен.

Нямахме избор.

По-обречени никога не сме можели да бъдем.

Живот.

Помни ноктите ми.

Винаги твоя

Котката

Поощрение – поезия

Маргарита Добринова РУСЕВА, 19 г.
ПГПЧЕ, гр. Плевен

Мемоар за друг живот

Във морето от въглени давя се бавно,
плавам към теб,
със скорост на прошка.
Излизам цялата черна – и друга,
на брега съм пречупена,
никога – същата.
Изтръсквам от себе си всичката пепел
и сажди, събирани дълго,
грижливо запазени,
скътвам ги в някой ъгъл на мислите,
веднъж ще простиш,
но завинаги помниш.

И започваш “на чисто”
(казвам си тихо)
без огън, без пепел,
не искаш и старите белези,
по своето “ново начало”,
строиш си колиба,
на острова – друга си,

**и криеш се все от пустото минало.
А то продължава да идва,
на твоят бряг пълен със въглища.**

**Поглеждам —
вода в багажа ми — няма,
само клечка кибрит е останала...**

Поощрение – поезия

*Михаела Димитрова ДИМИТРОВА, 16 г.
ППМГ “Акад. Никола Обрешков”, гр. Бургас*

* * *

Пее античен грамофон.
Аз плача и иглата му се чупи.
Уж щях да триумфирам,
а се изгубих сред безсънни избори.
Сред плодови, тръпчиви,
 пенливо-нагарчащи вина
аз съм един незрящ сомелиер.

Поощрение – поезия

*Михаила Божидарова ЗАРКОВА, 19 г.
Първа английска езикова гимназия, гр. София*

Излишен

Няма нищо излишно в думите ти.
Аз съм излишен слушател,
със който няма да имаш изречения.

Няма нищо излишно в походката ти.
Аз съм излишен наблюдател,
със който ще падаш постоянно.

Няма нищо излишно в девствеността ти.
Аз съм излишен нападател,
със който ще бъдеш опетнена от човечеството.

Нужни са ми мислите ти
и движенията
и красотата на смирението ти.

Без теб
съм просто лишей,
с теб –
всичко друго
е голям излишък.

Поощрение – поезия

*Кристина Янкова ДИМОВА, 16 г.
Профилирана езикова гимназия
“Екзарх Йосиф I”, гр. Ловеч*

* * *

Думите са повърхностни средства
трудно ми е да формулирам мислите си –
това е
тихата смърт на наблюдателя.
На пенсионерите утрешната разходка.
Чалгата от преминаваща кола
със странно дълбока нотка.
Оцъклените, стъклени, зловещи очи
на препарираната дива котка
в Природо историческия музей.

Искам да се махна

Поощрение – проза

Алекса Кирилова ГЕОРГИЕВА, 17 г.
АЕГ “Гео Милев”, гр. Бургас

Толкова тежсаха крилата на пеперудите

Той знаеше, че не ги боли, когато ги забива с карфици за корковите табла. Но веднъж хванати и затворени зад дебелото стъкло, нямаше как да полетят отново. И тогава тъгата идваше. Всеки път щом се обърнеше към тях.

Истинската красота не се вижда само от един бърз поглед. Беше го научил с годините. За да разбереш колко уникална е всяка една пеперуда трябва да я разглеждаш и изучаваш толкова време колкото ти е нужно, за да намериш всичките малки детайли. Много време трябва да се вираш в крилето на насекомото, но колко трудно е всъщност това. Толкова мъчно се гледа в нещо мъртво. А когато ги ловеше — така ярки, така бързи, с един поглед можеше да обхване цялата им красота. Окачени на стената, те уж бяха все същите пеперуди, но ето че с всеки поглед, с всяко следващо проучване, те се променяха. Неусетно, незабелязано, малки детайли се изменяха и никой никога не знаеше и никой никога нямаше да разбере. А цветовете избледняваха. Бавно, бавно, но не спираха да избледняват, да се губят някъде в нищото, което всъщност ги съставяше, и което те бяха изначало.

* * *

Харесвам колекцията ти — момичето се усмихна и продължи да разглежда насекомите окачени на стените.

Правя го от много малък. По-големият ми брат ми показва как се ловят, когато бях на, може би, пет. Прекарвахме безкрайно дълго в чакане и дебнене. Той... той винаги ги пускаше после. Но аз не исках. Бяха толкова красиви, толкова време бях отделил да ги преследвам и за какво? Да ги пусна да си отидат? Не.

— А — започна любопитното дете, — боли ли ги?

— Не, не се тревожи за това, те не усещат нищо.

— Но не ти ли е мъчно?

— Малко понякога — призна той. — Но това са просто насекоми. Често си мисля, че те дори не са истински. Да, съществуват, виждам ги, ловя ги, имам ги, но те не правят нищо. Не усещат нищо, не мислят нищо. Как нещо, което не чувства, може да е истинско?

Момичето гледаше объркано, но го слушаше без да го прекъсва.

— Има толкова много хора, които са преживели неща, които не е трябвало да преживяват, усещали са неща, които не е трябвало никога да усещат, хора, които са истински... а моите пеперуди — те не са нищо. Чувал съм толкова много истории за ужасни неща. Не ми е мъчно за пеперудите, мъчно ми е за хората.

Гласовете им се чуваха надалеч, минаваха през отворените прозорци, завиваха зад ъглите, пропълзяха под вратите дори, и дразнеха начумерените старци, които всичко ги дразнеше така или иначе, но на никого сърце не му даваше да се скара на децата, които се бяха събрали на двора. Играеха на някаква игра и я обсъждаха, и се смееха, и викаха, и се ядосваха, и после пак се смееха, а покрай тях летяха десетки пеперуди.

Колкото си по-малък и колкото е по-топло времето, толкова повече пеперуди има за теб. Възрастните сякаш не

ги виждаха, но децата, децата се радваха на всяка една: от най-малката през най-едноцветната та чак до нощните. Родителите, бабите — те, ако обръщаха внимание на някоя изобщо, то тя трябваше да е изключителна, което беше жалко всъщност, защото изпускаха твърде много от останалите, които макар по-обикновени, не бяха по-малко пеперуди.

Беше много слънчев ден и малко време им отне да се изморят от боричкането толкова, че да се укротят и да насядат на сянка под асмата, всеки хванал по една чаша плодов сок. Бяха толкова пораснали, че да осъзнават, че от детството им не остава много, но когато можеш, няма как да не се възползваш от един летен ден, в който никой няма да те погледне накриво, задето се шегуваш с приятелите си или се гоните из двора, вместо да си седнал над учебници или да вършиш задачи.

Скоро разговорите утигнаха. Усмивките все още седяха на лицата им, но вече изглеждаха някак носталгични и сериозни.

— Толкова малко ли му трябва на човек да е щастлив — попита едното момиче — чаша сок, приятели и слънчево време?

— Не — отговори той. — Приятели. Трябват му просто приятели.

Една пеперуда, която уж беше обикновена, но в неговите очи се откри много на фона на останалите, които летяха наоколо, кацна на коляното му, където му беше безкрайно лесно да я улови.

* * *

— Защо събираш пеперуди?

— Красиви са.

— Да, но какъв е смисълът?

— А какъв е смисълът на всичко? — отговори той леко раздражено и се оттласна от стената, на която се бяха подпрели. — Красиви са.

Нямаше смисъл. Нямаше толкова много смисъл.

Никой не знаеше как всъщност започна боя с брашно, но нямаше и значение.

Смехът и виковете, кашлянето от брашното попаднало в гърлото им. Всичко заедно беше един шум, но за тях беше музика. Хаоса, който виждаха, когато най-сетне успяха да отворят очите си за момент преди отново да се наложи да ги затворят, за да ги предпазят, цялото това безредие беше за тях чиста радост. Чувството на свобода, на безнаказаност, чувството, което изпитва дете, рисуващо по стените на стаята си докато не го гледат, чувство, което вече изпитваха така рядко, че този момент им се струваше вечен, струваше им се последен, сега беше чувство така осезаемо, вибриращо във въздуха, че и най-строгийт възрастен влязъл в стаята би бил така обхванат от него, че също да се включи в борбата.

А брашното падаше бавно надолу, полепваше по местата на пода, където беше излята вода, и засъхваше. Те го виждаха, знаеха, но не искаха да мислят за това. Не искаха да мислят, че ще дойде моментът, в който шумът отдавна ще е заглъхнал, радостта ще е заменена от умора и раздразнение, а те ще са на колене на пода, за да чистят този безпорядък.

И моментът дойде. Чуваше се само периодичното тихо тракане на климатика, светлината от слънцето, което всеки момент щеше да изгрее, влизаше неканена в стаята и правеше всичко да изглежда сиво, а брашното, необезпокоявано, стоеше на купчинки по ъглите, така небрежно и естествено сякаш мястото му винаги е било там. Но не беше.

Той излезе на терасата както беше по тениска, а беше студено. Нищо, и без това трябваше да се разсъни, защото ги чакаше работа, а времето течеше.

Покри очите си с ръка, разтърка ги, след това прокара пръсти през косата си — движение, което вече правеше несъзнателно, и се подпря на парапета. Загледа се някъде в далечината, в нищото, а в ума му се редуваха десетките весели картини от вечерта, която вече беше зад гърба им. Пренесе се там и сякаш отново чуваше смеха и шумоленето на пакета

с брашно. Усмихна се така широко, като че ли го преживяваше пак. Една пеперуда, дошла от кой знае къде в този студ, кацна на металната преграда до него и привлече вниманието му. Все още засмян, той се обърна към нея и усмивката му бавно се стопи. Първо дойде тази тънка, фина нишка на радост и въодушевление, която идва, когато видиш пеперуда, особено толкова цветна, голяма и красива като тази. После дойде умилението, след него съжалението, че толкова невероятно същество ще умре. А после, всички емоции си отидоха. Трябваше да я има, трябваше да я убие.

Една пеперуда и без това не можеше да живее на толкова студено. Рядко се случва да видиш пеперуда зимата, да не говорим за толкова хубава, а щом видиш пеперуда трябва да я запазиш. Единствения начин да я запази беше да я хване и да я забие с карфици до останалите.

Той постави една насилена усмивка на лицето си и влезе обратно вътре. Хвана метлата и се зае за работа, а в другия край на стаята, на масата, го чакаше в стъкления си затвор следващото попълнение към колекцията му.

* * *

— Обаче, знаеш ли, аз се надявам да няма смисъл. Казвам, че няма. Винаги съм го мислел, винаги съм го вярвал, но има една част от, хм, чисто човешкото мислене, която сякаш е вкоренена, вградена в подсъзнанието ни, още от раждането ни, или дори, записана в гените ни, която ни нашепва постоянно: *няма как това да е всичко, не може да свърши, какво има после, не може да е нищо, нали?*

Той запали цигара.

— Няма значение какво мисля, какво ми повтаря този тих глас или как всеки философ някога се е “аргументирал” защо има и какъв е смисълът. Аз просто се надявам да няма. Надявам се да няма нищо после, което би означавало, че няма и смисъл, но дори така пак се надявам да няма нищо.

— Защо?

— Заради тези, които страдат. За щастливите ми е все тая, те са изживели живота си, имали са своя малък смисъл, имали са радост, получили са удовлетворение. Така че за тях е достатъчно. Но тези, които са страдали, без значение дали са били “добри” или “лоши”, без значение какво казват хората: че ще отидат в ада, че душата им ще бъде наказана, каквото и да е, аз просто... — спря за момент — не искам да страдат повече.

— Би ли се престашил да вярваш, че няма нищо после само за да не страдат повече, тези, които са страдали вече?

— Моята вяра няма да промени нищо. Страхът ми няма да промени нищо. Затова аз просто се надявам. Надявам се.

* * *

В стаята беше станало горещо, а те имаха още твърде много енергия, за да спят.

— Да се качим на покрива?

— Защо не.

Тичаха нагоре по стълбите и се смееха, а етажите които бяха изкачили загубиха бройката си зад гърба им. Стихнаха капака, който щеше да ги отведе до просторния плосък покрив на блока, задъхани и потни, но ухилени до уши.

Бягаха по покрива, гониха се и усещаха хладния вятър по голите си ръце. Луната беше едва видим сърп тази вечер, така че беше почти пълен мрак. Ръба на площадката, необозначен и на същото ниво, беше твърде близо, а черната настилка се сливаше с нищото, което следваше след края ѝ.

В този момент щастието им беше неописуемо. Очите им не виждаха, не различаваха предмети, нито близо до тях, нито в далечината. Нямахме горе и долу, само звездите светеха ярко и уж трябваше да им служат за ориентир, но звезди имаше навсякъде и да се обърнеха. Небето и земята се сливаха в черно безкрайно пространство. Не, нямаше нито небе, нито земя — те бяха в абсолюта, бяха в нищото, бяха всичко, а дори и краката им при следващата крачка да не удареха

бетонния покрив, те нямаше да паднат. Сега бяха богове.

Когато хладината на нощта най-сетне попи енергията, която имаха в излишък, децата легнаха по гръб и впериха погледи във хилядите слънца, които светеха само за тях тази вечер, и останаха така дълго. Въздухът сякаш се разреди, а под натиска на напредващата нощ, започна с ниската си температура и усиловащ се вятър да щипе ръцете и бузите им и беше ясно, че не са желани на покрива повече.

Закрачиха бавно един след друг към капака, а голямата нощна пеперуда, нашарена с всички възможни геометрични фигури и нюанси на сивото го чакаше кацнала в тънката струйка светлина, която идваше от стълбището.

* * *

Един ден, дълго след като и последния момент на детска свобода, беше минал, дълго след като за последен път беше видял най-добрата си приятелка от ученическите си години, дълго след последната вечер, през която беше заспал с мисли за лов на пеперуди, той получи обаждане от стареца си. Искаха да се върне в къщата, където беше израснал, защото щяха да я продават, и да разчисти каквото може от вещите си. Да си прибере или да изхвърли десетките рамки с пеперуди, които все още висяха окачени по стените на старата му стая.

Когато прекрачи прага, всичко си беше, където винаги е било, покрито с дебел слой прах и избеляло, само една рамка беше паднала и сега стъклото ѝ беше разпръснато, счупено на стотици парченца, по пода. Той се приближи, приклезна и забеляза, че когато стъклото е падало, крилете на една от пеперудите, първата в реда, най-голямата, най-красивата, която някога беше хващал, любимата му пеперуда, се бяха скъсали и сега лежах на земята върху парченцата стъкло. Тялото все още стоеше забито за картоната, но крилете, всяко по отделно някак си здраво, се бяха откачили. Много внимателно ги вдигна и постави в ръката си, но не ги усещаше. Сякаш изобщо не бяха там.

Толкова значение имаше всичко, което беше преживял, всичките спомени, които имаше. Толкова беше ценна любовта, приятелството, точно толкова струваше и времето. Колкото тежаха крилата на една пеперуда. Не тялото, не, с него ставаше твърде тежко. Но крилата, толкова красиви, толкова големи, забележителни, а всъщност не бяха нищо. Не тежаха и грам.

И димът не тежеше, а всички казваха, че убива. Той запали цигара със свободната си ръка и се облегна на студената стена вперил поглед в тънките криле на дланта си.

Той самият не тежеше нищо. Само запълваше пространство. Като пеперудите си. От пеперудите му нямаше смисъл, нито имаше от него. Може би нямаше смисъл от нищо, и може би така и трябваше.

Поощрение – проза

*Димитър Добромиров ВЪЛЧЕВ, 17 г.
Първа езикова гимназия, гр. Варна*

Обрати

Какво ще загубя ако сломя гордостта си и им покажа, че съжалявам за грешката си. Това няма да бъде недостойно и да изглежда натрапчиво. Дълбоко в душата си копнея да бъда техен верен и предан приятел. Възхищението и уважението ми към тях нарастваше с всеки изминал час. Бях убеден, че вече познавам истинската същност на хората. Колко невежо и високомерно се бях държал с тях! Нещо трябваше да ме предупреди, да ми подсказе, че тези хора не са такива.

Притиснат от самотата, бързо се разрових в прашните кътчета на спомените си и щателно започнах да издирвам причините, довели до моята грешна преценка.

Родил съм се преди пет години пред входа на стогодишната сграда, имаща историческа ценност. Баща ми е бил френски булдог с императорска кръв. От него съм наследил упоритата и необуздана гордост, изключителната общителност, привързаност и способност да разбирам хората. Майка ми имаше жизнерадостен, любвеобилен и уравновесен характер, но беше просто едно бездомно улично куче. Аз щях да имам нейната съдба ако г-жа Евтерпа не се беше влюбила в мен. На първия месец от моето раждане, тя ме прибра в своя артистичен дом. Сложи ме на един красив фотьойл, погали ме, поогледа ме и ми обясни, че името на всяко живо същество предопределя неговия живот. Тогава разбрах, че нейното име идва от гръцката митология и означава “тази, която носи наслада”. Целия ѝ живот е бил подчинен на това да дарява вдъх-

новение, познание, артистичност. Нарече ме Сив. Това са първите букви на думите сила, издръжливост, воля. Комично е да се казваш Сив и в същото време да имаш лъскав черен косъм с леки бели петна!

Г-жа Евтерпа беше талантива цигуларка. От нея научих, че цигулката е удивително изразителен и универсален инструмент. Може да бъде вълшебна нежна или безумно дива. Идеална е за всяко настроение. Най-безпомощен се чувствах, когато г-жа Евтерпа плачеше. А тя плачеше единствено, когато я определях като бившата цигуларка. Кой може да те пенсионира от изкуството? — гневеше се тя. Тя внесе в моя живот веселие, волност и охолство. Тя беше елегантна, изтънчена и способна да командва, аз бях внимателен, тих, сдържан и предан. Ние взаимно се уравничихме. Нейната безгрижност, непредсказуемост и спонтанност се балансираше от моята разсъдливост, предвидливост и тактичност. Единственото постоянно нещо в нашия съвместен живот бяха ежедневните сутришни разходки. В такова блаженство се изнизаха две години от моя живот.

Фаталният ден настъпи един петък, тринадесети ден от месеца, в период на ретрограден Меркурий. Връщаме се от обичайната си ежедневна разходка. Г-жа Евтерпа си тананикаше мелодия, която преминаваше от алегро във виваче. Щом в главата ѝ звучеше музика с бързи и динамични темпове, то знаех че тя е записана и блуждаещо-витаеща. Веднага се концентрирах и станах по-наблюдателен. Пресичайки на пешеходната пътека, чух стържене на метал, усетих миризма на изгоряла гума и бакелит, нечии клаксон настойчиво свиреше. Погледнах на дясно и видях криволичеща кола, летяща с висока скорост. Не знаех какво да направя: дали да продължим бързо напред или да се върнем назад. Дотук бяха ясните ми спомени. Всичко останало е като в мъгла — писъците на хората, безжизнения поглед на г-жа Евтерпа, изкривените ѝ крака, все едно не бяха част от нейното тяло, стичаща се кръв по лицето ѝ, сирената на линейката, проблясващата полицейска лампа.

Не помня как съм се прибрал, но в продължение на два месеца стоях пред вратата на апартамента и чаках г-жа Евтерпа да се върне. Денонощно мислих къде сгреших, как трябва да постъпя, упреквах се. Чувствах се объркан, измъчен и смазан. Опитвах се да не засмивам, защото в съня ми се появяваше нейния изпълнен с пламък и обожание поглед. А това ме изтощаваше. Докато един ден в апартамента се нанесе младо семейство. Проумях, че трябва да се съсредоточа върху осъзнаването, че моят свят се е променил из основи. Бях сам, отчаян и уплашен, но в същото време бях свободен, див и млад.

Краката ми сами ме поведоха към Морската градина, в която не бях ходил в злощастното събитие. Отминаваше последната лятна седмица и целия град сякаш беше излязъл да отдаде почит на лятото. Безгрижието и отпуснатите души на хората ме зареждаха с мечти и копнеж. Тръгнах по най-късата пътека, цялата обрасла с храсти и треви. Отдалече подуших цигарен дим и миризма на бира, идващи от мъжете, които седяха на единствената пейка на тази пътечка. Реших да ги подмина, но когато ги наближих любопитството в мен надделя, обърнах се, погледнах ги и рязко спрях. Бях изненадан и объркан. За първи път виждах такива мъже — на ушите им имаше обеци, на вратовете им висяха дебели златни синджир, под черните тениски изпъкваха поддържани тела, а мускулестите им ръце бяха покрити с неразбираеми рисунки. Застанах пред пейката и се възрях в тях. Интуицията ми подсказваше да бягам надалеч от тези мъже, но мрачните им погледи и враждебността, която излъчваха ме вледеняваше и аз не можах да помръдна. Когато се осъзнах, бях на непознато място, вързан с дебел груб синджир, който се връзваше във врата ми.

Повлиян от доверието, което изпитвах към хората, се почувствах щастлив и късметлия, че отново си имам дом и нов стопанин. Доволен бях, че пак ще бъда всеотдаен, предан, лоялен. Но за няколко дена осъзнах, че мечтите са безполезни. Представата ми, че човека е нежен, изискан, благо-

роден се разби. Това ме опустоши, сломи, прекърши. Окаяността ми прерасна от мълчаливо предизвикателство в чувство на отчаяна самота и съкрушеност. Единственото, което получавах през тези десетина дни от мъжете, които срещнах в Морската градина беше жесток бой, суровост, коравосърдечност, свирепост. Нарекоха ме Дявол.

На единадесетия ден ме заведоха да участвам на състезание с кучешки боеве. По време на моята среща, те крещяха нервно и невъздържано, с изпънати лица, пулсиращи вени на обръснатите им глави, приведени рамене и свити татуирани ръце. След първата минута корема ми беше раздран, червата ми започнаха да излизат навън и срещата беше прекратена. Щом ме прибраха, започнаха да ме бият с метални шипове. Никога не бях срещал толкова деспотични и арогантни човешки души. Страданието, което изживявах беше толкова силно, че не смеех да вдигна глава. Чувствах се обезверен, смазан, победен. Трябваше да си вдъхна увереност, за да не позволя на страховете и съмненията да надделеят. Всичко, което исках беше да се измъкна. Унижението и безнадеждността се превърнаха в озлобление и във вените ми потече гняв, свирепост, помрачение.

По трудния начин разбрах, че счупената челюст не е момента, в който кучешкият бой свършва, а е мигът, в който жестокият бой тепърва започва. В тези битки не бяха важни само уменията и късмета. В тая игра водещото беше кръвожадността и пагубното унищожение, даващи напрежение, несигурност и загадка за безчувствените хора със сатанинско сърце. Във всяка нова кучешка битка ставах по-опасен и по-свиреп, биех се подло и мръсно. Дълбоко в душата си с наивна глупост вярвах, че всяко спечелено състезание ме доближава до моето спасение. С всяка моя победа татуираните мъже ставах по-алчни и по-кръвожадни, а аз по-циничен и по-хладнокръвен. Бях мъртъв отвътре, празен.

Всичко се промени в един петък, ден тринадесети от месеца. Нахлуха полицаи с каски, автомати, облечени в черни костюми. Сложиха белезници на татуираните мъже и ги от-

ведоха. Не им позволих да доближат моята клетка, затова ме напръскаха със задушлив газ. Когато се събудих, видях, че се намирам в рехава гора, заобиколен от много клетки и във всяка имаше различни породи кучета. Разбрах, че се намирам в кучешки приют. Не знаех какво да очаквам. През последните три години, животът ми ме научи, че сляпото и безрезервно доверие е пагубно. Осъзнах, че оцеляват само тези, които предизвикват страх и омраза.

Пет дена не позволих никой да доближи до мен. Бях жаден и гладен, а това притъпяваше моята бдителност, отслабваше силата и издръжливостта ми. Не усетих, когато мъж — висок, строен, облечен в костюм — застана пред моята клетка. Готов да се защита, аз се превърнах в свирепа черна пантера. Никой нямаше да има власт над мен, нямаше да позволя това да се случи. Човекът улови погледа ми и се отдръпна назад. Щеше да му бъде много по-трудно, отколкото предполагаше. Щеше да му е нужна цялата храброст, търпение и постоянство. Мъжът ме заведе в голяма двуетажна къща, заобиколена от зелена трева. Навсякъде имаше причудливи лежи, събрали цялата цветна палитра, а безгрижни пеперуди и пчелички, закачливо си играеха на криеница. Видях един изсъхнал храст, застанах до него и започнах трескаво да наблюдавам. През цялото време в очите ми имаше някакво уплашено и неспокойно изражение.

От къщата излезе момченце на около седем години. Лицето му беше бяло с лъчезарни черти. Очичките му бяха сини като две чисти бисерни езерца. Слънчевите лъчи се преплитаха в неговите коси и това като че ли подпалваше пожар в рижата му косичка. Малките равни зъбки блестяха, защото то се смееше. Смехът му беше пламенен и неудържим. Открит и неподправен. Звънък, почти мелодичен. Заразителен смях. Това извличаше радост и енергия. За един миг това ме очарова и ме смири. В ръцете си носеше купичка с вода и любимата ми консерва с храна. Тичаше към мен.

В сърцето ми се сблъскаха свирепостта и любвеобилността. Заради живота ми през последните три години, агре-

сията и озлобеността надделяха. Стегнах се. Когато детето ме наближи, то протегна ръка да ме погали. Споменът от зверските кучешки боеве нахлу в съзнанието ми и аз се нахвърлих върху момченцето. С острите си нокти оставих дълбоки кървави дири по бузата му. То беше объркано и изненадано. Лесно успях да го съборя на земята. Впих острите си зъби в малкото му краче. Погледнах го в очите. Силната физическа болка се смесваше с неprinуденото детско веселие и неprinуденост. Малкото момченце изпищя. Костюмираният мъж се втурна към нас. Лицето му беше тревожно, съсипано, изплашено, тъжно. Той не ми проговори, не ми посегна, но очите му казваха всичко. Осъзнавах, че съм постъпил много прибързано, необмислено. Не съжалявах, защото това беше моя защитна реакция, изградена през последните години. Какъв ли ще е бъдещия ми живот? Това не можеше да се предвиди.

В продължение на половин месец очаквах да получа заслужения жесток бой от костюмирания мъж. Всеки ден той пристъпяше безшумно, кимаше ми с глава и безмълвно ми оставяше храна. Държеше се сдържано, резервирано, все едно не проявяваше заинтересованост. След месец малкото момченце отново се появи. Наблюдаваше ме отдалеч, но по личицето му виждах само радост, нежност и игривост.

И нещо в мен се пречупи. Искаше ми се да бъда мил и грижовен към това дете, да му покажа че мога да му бъда верен и предан приятел и че безрезервно ще му принадлежа. Осъзнах че трябва да се съсредоточа върху на нещо още по-важно — да изградя живота си на база на любовта, вниманието, предаността, всеотдайността. Какво ще загубя ако пречупя гордостта си и им покажа, че съжалявам за грешната си постъпка? Във вените ми течеше гореща, млада и буйна кръв и аз знаех, че трябва да прекърша гордостта си. Взетото решение внесе в душата ми спокойствие и самоувереност.

Появи се свеж въздух, това постепенно ме успокои и аз най-после заспах.

Поощрение – проза

Валерия Стойчева БАКЪРДЖИЕВА, 16 г.
НЕГ “Гьоте”, гр. Бургас

Ава

Всяка сутрин Ава минаваше през този парк по пътя си към училище. Винаги с половин-един час по-рано. На една пейка, на която ѝ липсваше една от без това изгниващите дъски, седеше един възрастен човек. Ава винаги го виждаше на отиване, никога на връщане. Той единствено седеше, седеше и гледеше дърветата, храстите или напуканата земя. Наложеше ли се момичето да мине покрай него, той дори не трепваше — все едно беше призрак.

Онази сутрин Ава напусна дома си по-рано. Беше около пет сутринта. Слънцето изгряваше сравнително по-рано, но все пак това още не се беше случило. Светлините на крайпътните лампи срязваха мъглата, по тревата лежеше слана, а тишината беше някак си шумна. Тя бе поела по обикновения път, през парка, когато го съзря. Никога до сега не го беше виждала толкова рано. “Нима стои тук цяла вечер? Не ми изглежда като бездомник” — помисли си Ава. Една неочаквана решителност я поведе към съседната пейка на възрастния човек и тя седна. Той не я поглеждаше.

— Здравейте! — каза Ава глухо, но не получи отговор. Беше ѝ неудобно, но все пак продължи: — Виждам Ви всяка сутрин... но не съм Ви засичала толкова рано. Какво правите тук?

Тишината беше непрекъсната. Старецът не издаде и звук. Седеше мирно, обгърнат в черното си палто, на което имаше една-две кръпки, черната му шапка откриваше малка част от

побелялата му коса. Той беше слаб на вид човек, с изсъхнало, набръчкано лице и безизразно изражение. Сега, както и обикновено, ръцете му бяха в джобовете, а погледът му беше насочен напред.

— А-аз съм Ава. Предполагам, сте ме виждали — минавам оттук всяка сутрин — все още нямаше отговор. — Ходя на училище, но тръгвам по-рано. Не ми се стои вкъщи, защото знам, че ще засека майка ми сутрин. Не искам да виждам всяка сутрин как се бори със сълзите си.

Ава започна да разказва на възрастния човек все едно го познава, но все още не получаваше знак, че всъщност излиза звук от устата ѝ.

— Не знам защо Ви го казах. В училище нямам наистина някого, с когото да си говоря за такива неща. Като се замисля нямам с кого да си говоря изобщо. Предполагам, че щом не отговаряте, значи нямате против да Ви споделя това-онова — леко се засмя Ава.

— Значи се случва... — каза тихо старецът.

— Моля!? Не мисля, че Ви разбрах — но старецът не повтори, за това Ава продължи. — В последно време имам повече задължения в училище. Не успявам с всичко и просто се отказвам, а аз никога не съм се отказвала. Чувств-

Стойте с нас, Ава.

Ава усети странно чувство.

— Говори, дете — каза мъжът спокойно.

Тя чу гласът му за втори път тази сутрин, затова реши да направи, това което той ѝ каза и продължи:

— Когато не успявам с училището се чувствам глупава, неорганизирана, понякога недостатъчно добра... Странно е. Спрях да правя нещата, които обичам — вече не чета толкова книги, не рисувам, не обръщам внимание на сестра си. Имам болки в главата. Може да Ви прозвучи странно, но ми се губят някои моменти — все едни заспивам на момента. Нямам настроен-...

Ава, скъпа, не!

— Момиче, не спирай да говориш. Кажи ми причината,

поради която спря? — възрастният човек звучеше някак си припрян и по-настоятелен, но пазеше спокойния тон.

— Извинете, стори ми се, че чух нещо... Както и да е, нямам настроение за нищо, понякога дори и да стана да ям или да пия вода. Има нещо което ме дере отвътре. Чувствам го като нещо вкопчено в мен, от което не мога да се отърва. Тежи ми, спира ме. И сак-...

Мамо, на Ава какво ѝ има?

— Нора? Вие чухте ли това? — Ава познаваше този глас.

— Ава, говори. Не се разсейвай. Как го чувстваш? — старецът продължаваше да не обръща поглед към момичето.

— О... добре — Ава беше повече от объркана. — Боря се с него, но всеки ден ставам все по-слаба и по-слаба. Понякога даже се съмнявам, че са ми останали сили, но продължавам. Все едно някой ги краде, те ум-...

Ава, ти ми беше обещала, че ще се събудиш и ще играем с куклите.

— Не ми казвайте, че и това не чухте. Това беше Нора. Нора е малката ми сестра.

Тогавя слънцето изгря. Но то не само изгря, случи се за секунди. Ярка светлина заслепи Ава. Гърдите ѝ горяха от болка. След миг всичко беше по старо му, а от светлината нямаше следа.

— Ава, трябва да ми кажеш как точно се чувстваш. — повиши леко тон мъжът Чувствам се...

Светлината се върна, заедно с болката. 1, 2, 3, 4, 5... *сега!* Болката ставаше все по-силна:

— Дете, кажи ми, кажи ми как се чувстваш. Изкрещи го! Давай, дете!

— Аз... аз... — Ава не бе изпитвала такава болка до сега-чувствам се... чувствам. 0. моля Ви спрете я, накарайте я да спре!

— Кажи го, Ава! — изкреця възрастният.

— УМИРАТ!

Всичко утихна, все още беше зора на една студена сутрин. Ава седеше на пейката, а мъжът гледеше напред, непод-

вижен. И двамата мълчаха.

— Силите ми умират — мъжът кимна. — Значи... всичко е в главата ми? — мъжът кимна отново. — Не съм ходила на училище от месеци, не съм писала домашни, не съм чела. Как не си спомних до сега! Цялото това време в болницата — гласът на Ава ставаше все по-тих.

— Нещо наистина се е вкопчило в теб, Ава и то току-що погуби силите ти, теб също.

Двамата седяха безмълвни. Погледът на Ава беше забит в земята, а този на възрастния мъж блуждаеше към празнотата. Мина време и спокойният мъжки глас зазвуча:

— Време е да тръгваш, Ава!

Момичето кимна, изправи се и се запъти обратно към дома си, а навън ставаше все по-тъмно и по-тъмно. Студеното ѝ тяло лежеше на болничното легло.

Поощрение – проза

Славя Стефанова СЕМОВА, 19 г.

СУ “Георги Измирлиев”, гр. Горна Оряховица

Щена лешници

Лешникът, казват, е интересно дърво. С широки и сочни листа. Я някоя буболечица да се скрие, я някоя гъсеничка да се нахрани, я някоя капка вода да се спусне по листото, като по пързалка, и да падне доволно в локвичка на земята. Плодовете му падат през ранната, обляна в оранжева светлина, есен, а катеричките ги събират дружно, трупат ги в широките си хралупи и щом се застуди, използват ги за храна. Овчарите също са благодарни за лешниците, които ги засищат през дългите часове, в които пазят овцете. За сянката, под която почиват и се разхлаждат. Дървото приветства далечни пътешественици, дошли да усетят мириса на плодородна почва и лечебни билки. Не един път е давало подслон на изгубени и изморени люде.

Лешниково дърво си отглеждаше и баба Жива. Възлизаше високо над дворчето ѝ, пазеше къщата в сянка и беше повод за завист от минавачите, които се спираха, оглеждаха дървото, мръщеа се и цъкаха с език. На два, на три пъти се опита Ганчо Бишето да си задигне лешник, да мине по якост и височина Живиния. Но един път го запиля градушка, докато беше младо дръвче, втори път го нападнаха животинки, а на третия не се и пусна да расте. Затова Ганчо остави опитите и се зае да си мърси устата с клевети. Като минеше покай дървото, все се чуваше: “Да ти изсъхнат корените!”, “Плод да нямаш!”, “Без листа да останеш!”. И тръскаше ръце срещу дървото, плюеше го, гледаше го злобно.

Баба Жива се гордееше е дръвчето си и се грижеше за него като син. Рано сутрин ставаше, поливаше първо него, а след това и цветята в градината. Обираше падналите лешници, счупваше ги и ги складираше, за да направи, когато ѝ се удаде време, масло, дребни сладки и бисквити, или ги прибавяше към бурканчетата с мед. Отделяше по някой час, за да почисти паяжинките, да обере тревата около ствола и да напърска срещу вредители. Обръщаше му внимание всекидневно, а то, в отговор, се държеше на място, не позволяваше на никого и нищо да го отдели от стопанката му.

В един прохладен ден, когато слънцето едва, едва проблясваше в мъглата, а топлина отдаваше по други места, баба Жива реши да раздвижи остарелите си крайници и да се разходи в градчето наблизо. Събуди я будилника в цвят лавандула, който ѝ бе подарен за сватбата, преди много години. Тя стана, изми се, закуси в компанията на сутрешния блок по телевизията и се премени. Взе кафявата платнена торба, туря вътре два къса хартия, малко лешници и бъклица с вода. врътна ключето и излезе.

Спирката за автобуса я посрещна все така — с листната шума и хилядите погледи на военни, известни лечители и любящи съпруги и съпрузи от скръбните вести. Баба Жива рядко излизаше и не ѝ се налагаше да се сблъсква с тежестта на тези изгубени животи всеки ден. Мъчно ѝ беше. Гледаше черно-белите снимки, припомняше си образите на тях и се чудеше кога ли и нейният ред ще дойде и ще я закичат тук, като знак, че е живяла някога в това село.

Далеч, на дървената пейка, покрай която цъфтеше ароматна самакитка, седеше Ганчо Бишето и пушеше цигара. Досега разговаряше с негов приятел, но щом съзря баба Жива, сръга го да мълчи и се обърна да я гледа и да ѝ се присмива.

— Виж я тая бантия! Не може да стъпва, пък къде ще ходи? — засмя се сам на казаното.

— Как ще говориш така за жена бе, Бише? — възмути се мъжът до него. — Нали я знаеш баба Жива? На едно място

се не спира, как да не може да стъпва?!

— Ти недей зна много... — сърдито запуши Ганчо. — Само един лешник има, друго — нищо! А, ела ме виж мене! — развика се той. — Къщата ми голяма, двора — два пъти. И охрана си имам. Моят Аслан не дава на кой да е да доближи стопанството ми. Усети ли някой нечист, хвърля се, фучи! — Бишето ръкомахаше и издаваше яростни звуци, като да заприлича на кучето си. — Ставай, да си вървим, че не мога да я гледам...

Ганчо се изправи, поогледа се, зачеса врата си е вестника, който беше купил по-рано и посочи напред. Приятелят му го разбра и мина пред него. Бишето спря поглед върху цигарата за кратко, усмихна се ехидно и я хвърли под пейката, без да я загаси. Тя отделяше дим дълго време и сама угасна. Сякаш възмутена, самакитката се размириша още по-хубаво. Вятърът пое уханието ѝ, поигра си е него и го разпръсна по цялата спирка.

Докато баба Жива си спомняше младите години е просьлзени очи и ръка на устата, усети докосване по рамото. Обърна се, все още в захлас, и видя Верка Гюлмезова.

— Бабо Живе, накъде така? — поздрави жената и я прегърна.

— Ах. Верке, здравей, момичето ми! — каза баба Жива и я погали по гърба.

Верка Герджикова не беше хубавицата на селото, но никой не можеше да се мери е нея в приказките. Дръзко заявяваше това, което не ѝ се нравеше, правеше забележки на пияниците и търсеше сметка на дребните търговци, които опитваха да се наложат на пазара. Мъжете я отбягваха и, случи ли се да отиде до магазина или в кръчмата, изнасяха се един след друг като вода през пролуки. Верка обичаше вкуса на студено, червено вино след работа, ала пийнеше ли си повечко, отваряше ѝ се една дума... И всички поставяше на мястото им.

— Ще кривна до града да се разходя — обясни приветливо баба Жива.

— Хубаво, хубаво — зарадва се Верка. — Ти инак как си? Добре ли си? Със здравето всичко наред ли е?

— Дал Бог здраве, момичето ми, добре съм — поклати глава възрастната жена. — Но ми тежи на душата нещо... Мъчи ме — баба Жива посочи гърдите си, където висеше и се полюшваше тънко шалче.

— Я, кажи сега, бабо Живе, да мислим решение — плесна момичето е ръце.

— Верке, ти моя лешник нали го знайш? Знайш го, как няма да го знайш — отговори баба Жива сама на себе си. — С моя внук го посадихме заедно. Тогава беше хе толкова височък — усмихна се тя и простря ръка, за да покаже височината на детето. — Три дни не рачи да яде. Само на плодове караше. Питам го аз, какърих се... Сетне дойде при мен и ми обясни. Каза ми: “Бабо, аз ще го изчакам да порасне колкото мен, за да растем заедно.”

Засмя се баба Жива, като си припомни историята, и очите ѝ се навлажниха. Загледа се ту в поляната насреща, ту в дървената пейка. Приключила беше да говори, ала си стоеше в спомена — смееше се и слагаше на внука си да яде. Верка се усмихна тъжно, наблюдавайки баба Жива. Липсваха ѝ роднините. Дядо Минчо, докато беше жив, навърташе се покрай нея, помагаше. Кога седнеше под лешника на сянка, викаше и нея. Цял следобед си приказваха и току мине някой два пъти, те все там бяха. Спомина се дядо Минчо и е него си отиде и младостта, която се забелязваше върху лицето на баба Жива. Отслабна, бръчките ѝ си личаха, изпъкналите венни по ръцете издаваха годините ѝ. Но усмивката ѝ остана. Малко по-тъжна, ала е нея говореше и се отличаваше.

— Отидох вчера до магазина. Купих си хляб, мляко, каквото ми трябваше за у къщи... — обясняваше баба Жива и гледаше надолу. — Продавачката ме попита: “Бабо Живе, вземи още нещо, пари имате, а ги не харчите...” Дигнах поглед да го видя това момиче, дето ми говори така. Емилияна. Тя преди години дойде тука да работи и само знаеше с апарата да се оправя. Сега и устата ѝ голяма, и очите — едни зли,

остри... Погледът ѝ да те прободете.

Баба Жива ръкомахаше в опит да представи как се е почувствала. Как са се загнездили тия думи в съзнанието ѝ и, като пиявици, не я оставят намира. Отсреща, по лицето на Верка Гюлмезова, се тъмнееше сянката на нейните гневни и ужасени мисли. Покрай тях мина едър, весел мъж, който се прибираще от работа. Усмихна се ведро на Верка, а на поздрав на баба Жива не отвърна и забърза напред.

— Научиха всички, че внук ми стана пилот и си въобразяват, че от пари не можем да стигнем до входната врата... — въздъхна баба Жива. — А моя внук знам ли го къде е? Рее ли се, кацнал ли е... Я е станал стръв на някоя птица или на Господа... Изпраца ми пари, като се прибере, аз му ги връщам. За какво ми са? Жив и здрав ми е, на гости ми идва, любува се на лешника, мери се с него. Какво повече ми трябва? — усмихна се жената и примига. — Ами тези усойници... Как да им затвориш устата?

Възрастната жена затърси нещо в торбата си. Извади трите лешника, които беше взела, ако прегладнее, и ги показа в шепата си. Лежах там в напуканата, пълна с белези и старчески петна, ръка.

— Видиш ли? Три лешника, ама всеки различен. Гледаш го лош, чер отвънка, пък като го счупиш — вкусен и сладък. Други пък хубав, голям, а като се пукне — вътре кухо, ядката се развалила, изсъхнала. — Баба Жива пусна обратно лешниците. — Тъй е и с хората. На никого да нямаш доверие. Ако ходехме с по един лешник в джоба, какъвто сме заслужили, по-леко щеше да бъде...

Поговориха с Верка, а после баба Жива се качи на автобусчето и замина. Дълго време, до като се прибере у дома, Верка мислеше за казаното. Натъжи я жената с историята си. Но това беше самата истина, а Верка знаеше, че тя носи горчив вкус със себе си.

Стана обед и автобуса на баба Жива спря на нейната спирка. Жената слезе бавно, благодари и тръгна към къщичката си. Беше хладно. Вятърът духаше и буйстваше с голите

клони на дърветата. Разнасяше гъст, черен дим, който образуваше кълбета. Разтваряха се във въздуха и изчезваха. Небето бе като бяла стена, опушена и изпоцапана със сиви и черни петна.

Баба Жива се почуди откъде идва този дим и миризмата на огън, която се просмукваше в дробовите и задушаваше. Хукна към улицата си, за да се увери, че всички съседи са добре. Тогава съзря огъня в собствената си къща. Висок, жълто-оранжев, подобно чудовище се виеше покрай хубавия лешник и го изгаряше. Листата му бяха овъглени, бореше се за глътка въздух, като дете, ала не я намираще. Баба Жива се хвана за главата и заплака. Отиваше си най-скъпият ѝ спомен, а нямаше кой да ѝ помогне. Съседите наблюдаваха мълчаливо през прозорците, в готовност, ако огънят достигне и техните имоти. Никой не помогна на баба Жива и високият, силен лешник изгоря. След време дойдоха огнеборци и запазиха къщата, ала половинка от сърцето на баба Жива бе станала на пепел.

От деня на случката, хората като че ли станаха други. Весели, засмени се скитаха по улиците. Дишаха по-свободно, събираха се, приказваха си приятелски. Сякаш злобата и завистта в селото се изпариха заедно с дима от изгорелия лешник. Разговаряше им се и не пропускаха удобен случай да разкажат историята за онзи велик човек, който сторил чудо, като ги отървал от “грозния” лешник и спасил цялото село...

Поощрение – проза

Михаел Георгиев РУКОВ, 18г.

164 ГПИЕ “Мигел де Сервантес”, гр. София

Видения на мисълта

I

Стаята е тясна

Викове не ще пробият яките стени,

като стара крепост,

отвън се чуват приглушени стъпки,

задушна и безгласна

като видение е мисълта, тя все върви

с неотминала свирепост.

през небивали пътеки и истински бодли.

Дали пък всичко ще се нареди?

Портретът ти стои на рафта,

паяците сплитат бавно пух,

огънят в камината угасва,

пристъпва призрак тих и глух.

С нощта раздвижват се кошмари,

спомени болезнени се стичат,

погледът в портрета ти е празен,

косите ти на прах приличат.

Като спомен лъха есенния ек,
светът отвън сивее и повяхва,
вече всичко в мрака е нащрек
душата стене с тиха язва.

Забрави дните на броиш, нали?
Под покривите само зрее мрак.
Градушка пада ли, светът ли се руши?
Очи, присвити в странен знак...

Отвън са само ехо и талази,
само сенки, викове без глас,
а в теб душата все по-празна
прозира в този нощен час.

И очите с кръгове безсънни
се вглеждат все по-жадно,
търсят те и питат блудни
в напуканото старо огледало:

Позна ме, срещал съм те аз, нали?
Защото ти си призракът незрим,
обходил всички вестибюли,
а аз в портрета си обгърнах се със дим.

Какво съм сторил?

Тясна стая като стара крепост,
душата ми изстинала върви,
отровна от остра скръб и злост,
портретът ми...

изгуби се и времето го скри...
дали пък всичко няма да се нареди?

II

Накрая всичко беше празно, пусто и тъмно. Разхождах се сред студентите, помръкнали стаи и се питах дали всъщност наистина не сънувам. Размитите ми спомени се въртяха нестройно около мен, лъжейки ме още повече за това кой съм и къде се намирам. Далечните събития се избистряха пред мен напълно отчетливи, а близкото минало, дори и настоящето, изглеждаха лъжовни и размити. Сякаш нищо никога не се бе случвало. Помнех че домоуправителката беше дошла. Не знам точно кога, чувствах го далечно и мъгливо, най-отчетливо помнех звука от затварянето на железната врата на апартамента, много натрапчив звук. Въпросната домоуправителка беше казала, че събира пари за нова ключалка на входа, старата се развалила, затова всеки от живущите във входа трябвало да даде някаква сума, не помня колко точно. Не знам измислям ли си всичко или наистина ѝ казах, че в момента нямам да отделя пари и да дойде пак другата седмица. Дотогава родителите ми щяха да ми изпратят сумата за месечния наем и страничните разноски. Живеех и учех в друг град, още не бях пълнолетен и не можех да си позволя да започна работа, от гимназията ми отпускаха стипендия, но тя беше напълно символична и само с поощрителна цел. Квартирата ми беше малка, но напълно достатъчна. Удобство беше че няхах съквартиранти. В момента обаче това като че ли ме объркваше още повече. В малкия апартамент беше настанало едно странно и опиващо безвреме, което нямаше кой да наруши. Под марша на мрака всички предмети добиваха странна и дори плашеща форма, разместени мебели, чаши за вода на различни места в стаите. Сякаш тези неща стояха така от хилядолетия, сякаш не аз ги бях поставил там, а някой друг, някой незнаен и незапомнен. Но в тази лека разхвърляност наистина имаше нещо необикновено и притеснително — не помнех да бях размествал нито една от тези вещи. В действителност не можех да си спомня дори един случай, в който да съм размествал неща из дома си. Продължавах да се лутам из мрачните стаи сякаш винаги

съм правел само това и друго не съм знаел да правя. Когато от време на време минавах покрай някой прозорец навън виждах натежалото облачно небе, готово да се сгромоляса върху сивите и тъжни блокове, които виждах. Наистина, мъчително време да си жив, дори и буден.

Седнах на кухненската маса и побутнах леко с пръсти една от чашите — беше празна, със съвършено сухо дъно. Наистина отдавна не беше използвана. Също така все още не можех да си спомня кога съм я използвал, ако трябва да съм честен — не помнех в скоро време изобщо да съм пил вода или някаква друга течност. Обърнах глава към прозореца — небето бе започнало да се нагъва, а в западната си част вече гореше. Сигурно навън бе доста студено. Усецах ръцете си измръзнали.

Станах и се опитах да потърся отоплителна печка. Все някъде трябваше да има, в това бях убеден. Помнех сравнително ясно че някога я бях използвал. Обиколих стаите няколко пъти, не все така не я намирах. Върнах се на масата в кухнята дори по объркан отколкото бях дотогава. Гледах празно някъде към стената, там където седеше окачена малка маслена картина. Представляваше някакъв природен пейзаж, над който беше надвиснало огромно червено слънце. Аз я бях рисувал, някога много отдавна, както казваха моите спомени. Толкова отдавна че се питах дали не си бях съчинил всичко. Винаги съм смятал, че принадлежа някъде другаде. В онези стари, огромни и неизмерими по обем, отминали времена например. Там, където все още няма броене на дните, нито на епохите, когато Земята е още дивна и чиста, неопетнена. Някъде по солените брегове на морето, под безкрайно лято, с чисти, звездни нощи, по-ярки дори от очите на влюбена душа. Някъде там да се скитам, по безкрайната шир...

Замаях се и за момент залитнах напред. Свестих се точно преди да ударя главата си в масата. Отново бях тук, никога не си бях тръгвал. Видях обаче нещо странно — картината на стената се топеше. Малки червени багри се стичаха по стената и се събираха в локвичка на пода. Станах и отидох

да огледам по-добре. Не се лъжех — картината наистина се топеше. Протегнах ръка и докоснах една от вадичките с боята — на слабата светлина различих че върховете на пръстите ми са обагрени в червено. Светът ми се разпаднаше. Това становище дойде напълно естествено в ума ми. Както се разтичаше не само боята, но и цялото платно, така не само светът ми се разпаднаше, а и самият аз с него. Почувствах съвсем лека уплаха, ледени тръпки, които пробягаха през гърба ми. Все така ми беше студено, дори леко потреперах. Погледнах към пода — локвата се беше разраснала. Нямаше връщане.

Изведнъж някаква сянка падна пред зора ми. Изредиха се откъслечни фрагменти от различни случки, най-страшната обаче, тази която дори на момента ми вдъхна ужас — ключалката... Не беше ключалката на входа, беше тази на моята собствена врата. Нямаше никаква домоуправителка, това никога не се беше случвало. Бравата на моя апартамент беше повредената, не можеше да се заключва, понякога дори се отваряше сама. Все си казвах че трябва да извикам ключар... Отново залитнах и опрях ръка на стената, вече цялата ми длан се обагри в гъсто и лепкаво червено. Зад себе си чух скърцане. В апартамента нахлу студен въздух, чуваше от някъде свистене на вятър. Всичко беше истина...

Сетне се събудих.

Лежах на някаква твърда повърхност, с лице към небето. С усилия бавно се изправих. Усещах краката си несигурни. Първото нещо, което забелязах, бе че съм някъде нависоко. Около себе си виждах сгради, не особено високи, всичките с потъмнели прозорци. Сградите наподобяваха жилищни блокове, злокобно тъмни, като че те да излъчваха целия мрак наоколо. Аз самият бях на бетонния покрив на един такъв блок. Слънцето вече бе залязло и наоколо цареше здрач. Огледах се внимателно — нищо не ми се виждаше познато. Това ме учуди. В една от посоките видях нещо, което в първия момент не разпознах. Стори ми се като голямо, черно и гладко петно в хоризонта. Отне ми известно време докато разбере

че това беше море. Нямах никаква представа къде съм. Случайно погледнах ръцете си — все така изцапани в червено, боята като че да беше попила в кожата ми. Тогава видях нещо, което ме изплаши истински — бях облечен в различни дрехи. Отчетливо помнех, че когато стоях пред картината носех съвсем друго облекло. Най-странно бе че аз дори не прилежавах такива дрехи, не си ги бях нито купил, нито ги бях получил от някого.

Объркването ме бе завладяло, продължавах да усещам тежест върху клепачите си. Стоях безмълвен на покрива, с поглед, захвърлен в мрачното море, май долавях и тихия монотонен звук на вълните. Куполът на небето се свиваше все повече.

Тогава всичко отново угасна.

III

Защото няма бъдеще без минало,
затова съм тук, затова тъй още бдя във мрака.
В хладна нощ, с отблясъци и сенки избелели,
будувам, диря и си чакам пак съдбата.

Уми памет сбират като в стара стая
забравени, изгонени, отхвърлени слова,
и образи, венчани с мрак и пламъци,
фенери, огрели като че ли вейте небеса.

А в стаята е още тъмно, но мракът май
е вече друг, и топъл дъх се стели през стените.
А то е цяла къща с дълги коридори,
където пазят се стихииите на дните.

Дом с разтворени и тихи капандури,
през които капят леките звезди,
убежище и пристан в необятна нощ,
кога години пукат в старите греди.

Защото няма бъдеще без минало,
затова съм тук, с фенер аз още ходя в мрака
и себе си намирам там където,
се преплита прагът с тишината.

IV

Тъй чаках вече аз с години
край зида на каменната къща
и винаги все беше зима,
и небето го изяждаха вихрушки.

Щом март разплете ветровете,
разтворих вси прозорци и врати,
но беше пусто, никой не дойде,
стоях си сам под мрачните греди.

Не ме вестиха прелетните птици,
за нищо скъпо не запяха,
само облаците като жарки колесници
в чисти небеса изгряха.

Вятърът, постлан извън дома ми,
спомени събра и заобръща,
върху дъските хвърли ги с все сила
и те към мен се връщаха.

Изстина къщата, обля я студ
по-лют от всички зимни дни.
Но аз отново нищо не видях
и само пак душа си разпилях.

И веч' не знам кого да чакам,
когато прагът все е пуст и прах
обгръща тишината, насъбрала се
от векове. Днес

когато тъй ще рукне дъжд
и залезът ще го направи тих ръмеж,
питама се
Какво да правя?

Под стълбището се събира самота,
вятърът, изял снега,
разнася вънка воплите на пролетта...

Поощрение – проза

Стилян Кънчев ПАПАЗОВ, 18г.
ПЕГ “Проф. д-р Асен Златаров”,
гр. Велико Търново

Черен Петър

Наближаваше два през нощта, а Петър все още не можеше да заспи. Въртеше се, риташе одеялото, пуфтеше... До него лежеше жена му, която спеше от мига, в който легна. В тъмната стая се процеждаха само едва доловими лунни лъчи. Потънал в своите мисли, Петър започна да се унася и му се стори, че тъкмо заспива, когато го засърбя носът. Понечи да вдигне ръка, но не успя — беше като вцепенена, не можеше да я движи. И другата не можа да помръдне, нито краката, нито тялото — само главата и очите можеше. Обърна се към жена си и видя, че дълбоко спи. Изкрещя от ужас, но звук не се чу. Целият беше парализиран. Не можеше да осъзнае какво става, лежеше и чакаше да отmine, като мислеше, че е само сън.

— “Друже мой, друже мой, аз съм много, много болен. Сам не знам откъде дойде болестта. Сякаш вятър свисти над полята безлюдни и голи и засипва ума ми с алкохол като с жълти листа...” — чу се монотонен, дебел глас от нищото. Тогава от ъгъла на мрачната стая изплува черна фигура, закрачи бавно към леглото и приседна на края му, от страната на Петър.

Мъжът беше висок, наметнат със сюртук и с цилиндър на главата.

— Кой си ти? — попита Петър тихо, с треперещ от ужас глас.

Аз ли? Аз съм съвестта ти, Петре.

— Съвестта ми?! Това не може да е истина! Не, не, не може. Щом си съвестта ми, защо тогава си толкова черен?

— Мисля, че на този въпрос ти можеш да си отговориш най-добре. — каза Черният човек с дрезгав глас.

Аз ли? И как точно искаш да ти отговоря?

— Разкажи ми за баща ти например! — каза той спокойно, но Петър разбра какво има предвид.

— За баща ми ли?! Че теб какво те интересува баща ми?

— Какво ли?! А ако не мен, кого да го интересува, Петре? Жена ти ли? Тази, която успя да те скара с брат ти! И то за какво?! За пари... за наследство... Или синовете ти, които се сещат, че си жив само по празници или когато им дотрябват пари. Иначе очите не си им виждал, откакто ги изпрати да учат. Ти не искаше да ги прашаш толкова далеч и баща ти не искаше. Но тя настоя!

— Не говори така, чуваш ли? — извика Петър, доколкото му позволяваше парализата. Може би, ако не беше скован, щеше да се разтрепери от гняв.

Черният човек се изсмя:

— Ха-ха-ха-ха! “А главата ми маха с уши като птица с крилата. На врата ѝ увисват краката ми вече без мощ. Черният човек, черният, черният, черният човек сяда до мен на кревата и не ми дава да спя цяла нощ.”. Хайде, говори, разказвай, гълъбче, слушам те! — каза той леко развеселен, но равнодушен както преди.

— Не искам! Нищо не искам да ти разказвам! Махни се, остави ме, чуваш ли?! - плачеше Петър без сълзи от ужас и тъга.

— Добре, тогава аз ще ти разкажа. Слушаш ли? Слушай!

Докато съвестта му говореше, Петър мълчеше. Лицето му беше придобило отчаян, безпомощен вид. Очите му като на дете бяха успели да се напълнят със сълзи. Той знаеше какъв разказ ще чуе. Знаеше го повече от добре и се беше примирил с това, понеже това беше истината. Беше като осъден на разстрел, изправен пред стената, чакащ да го поразят

куршум — равнодушен, спокоен, с празен поглед. Така трябва да се чака истината — да те порази като куршум.

— Съвестта помни много, Петре — започна Черният човек, — но и немалко забравя. Но онзи ден... онзи ден, приятелю, ще го помня вечно... Че и на тебе от време на време ще го припомням... Ха-ха-ха-ха.. “Черният човек носи книга с гнусни страници и гъгнеш над мен, като над мъртъв монах ми чете за живота на някакъв негодник и пияница и всява в душата ми мъка и страх...”. Мъка и страх... След погребението попът ти поиска малко отгоре, а ти му отказа. Тогава той се разкрещя: “Че то вие сами сте си виновни, че се забавихте! Аз да не съм длъжен цял ден да ви чакам? Да не мислите, че сте само вие днес, а?”. Думите му те жегнаха. “От къде на къде ще ми иска той пари?”. Сякаш изви ухото на душата ти. “Божи човек си, не те ли е срам?”. Хайде, даде му ги, той си тръгна, а ти побърза да се прибереш. “Майко, давай да си ходим, че оня ей сега ще го настигна”. Но на нея въобще не ѝ се тръгваше. “Чакай пет минутки.”. “Добре айде аз, докато докарам колата, ти постой още при него.”. И щом се запъти към паркинга, се обърна, но въобще не я забеляза — в главата ти бяха само парите, дето ти ги взе “онзи проклет поп”. Ти не я видя, но аз... ех, как ли ще го забравя това? Горката баба Стойна допря пръсти до устните си и докосна снимката на дядо Андрей. След това положи едната си ръка върху камъка му и на нея опря глава. И заплака — с глас, като малко дете стоеше, опряла глава на плочата и плачеше, а ти бързаше към колата. Тя стоеше сама там. Точно когато ѝ трябваша хората за опора, тя имаше само едната си патерица, на която да се опре. И така, тя и патерицата стояха и оплакваха баща ти. Когато се върна с колата, тя още беше там. Изчака я минута-две и накрая ѝ свирна да побърза. Баба Стойна се сепна, вдигна глава, изтри сълзите, пак допря пръсти до устните си и докосна снимката му. След което се обърна и закуцука към колата. Едвам се качи. Едвам беше затворила вратата, когато ти тръгна. През целия път към къщи, ти ѝ говореше за апартамента. Как тя ще дойде при вас, ти ще вземеш апарта-

мента и ще го дадеш под наем. Пък брат ти... той е по-малък, да не се обажда много. И за парите ѝ говори. А тя, цялата в черно, свита до вратата, кръстосала ръце в скута си, с клюмнала на една страна глава, умърлушена и с празен поглед, тихичко си повтаряше: “Шейсет години... шейсет години, и точно сега ли, Божичко...”. Тя не те чуваше, нито ти нея, но аз я чувах...

— Престани, достатъчно, разбрах, разбрах по дяволите. Млъкни най-сетне! — Петър вече наистина плачеше. — Така беше, добре, доволен ли си? Хайде, върви си вече!

— “Слушай, слушай — шепти той хрипливо в нощта и над мен като сянка пада. — Не съм виждал никъде крадец по света от безсъница глупава тъй ненужно да страда” — Черният човек отметна сюртука си и извади пистолет. — Вземи го и стреляй!

— Моля?

— Протегни ръка, вземи го и стреляй право в сърцето си!

— Защо да го правя?

— Довери ми се, просто го направи!

Петър помръдна ръката си, освободена от парализата, и взе пистолета. Целият трепереше. Обърна пистолета към сърцето си и бавно започна да натиска спусъка, когато пистолетът гръмна. Петър извика от ужас. На мястото, в което проникна куршумът, имаше дупка, но нямаше кръв, нито болка — само една дупка, през която като през шпионка можеше да види леглото.

— Видя ли, Петре? Сърце нямаш, сърце... За какво ти са сега тези пари, а? Хайде, имаш още един куршум, слез понадолу и виж дали поне достойнство ти е останало! Ха-ха-ха! — Черният човек се смееше истерично.

— Кучи син! — измърмори Петър. Изправи се, сграбчи Черния човек за яката и го повали до себе си на леглото. Хвана го за врата и започна да го стиска, да го стиска ожесточено и настървено.

— “Няма месец. Синее в прозореца ден. Ах ти, нощ, изиг-

ра ме ти глупаво. Аз с цилиндър стоя. Няма никой край мен. Аз съм сам... с огледалото счупено.” — каза със заглъхващ глас Черният човек, след което удари Петър, освободи се от хватката му и ръката му падна безжизнена.

Петър се събуди. Той имаше чувството, че някой наистина го беше ударил, въпреки че беше сигурен, че всичко бе само сън. Навън вече бе ден. Слънчевите лъчи проникваха в стаята.

Съдържание

ПОЕЗИЯ

Голямата награда и първо място

Александър Тодоров ГАБРОВСКИ, гр. Варна 5

Второ място

Преслава Орлинова ДЖОНДЖОРОВА, гр. Пловдив 9

Трето място

Божана Тонева СЛАВКОВА, гр. Бургас 10

ПРОЗА

Първо място

Ния Станимирова ВЪЛНОВА, гр. Варна 11

Второ място

Мария Георгиева ПЕТРОВА, гр. София 16

Трето място

Николай Димитров ПЕТКОВ, гр. Бургас 41

ПООЩРЕНИЯ

Поезия

Маргарита Добринова РУСЕВА, гр. Плевен 52

Михаела Димитрова ДИМИТРОВА, гр. Бургас 54

Михаила Божидарова ЗАРКОВА, гр. София 55

Кристина Янкова ДИМОВА, гр. Ловеч 56

Проза

Алекса Кирилова ГЕОРГИЕВА, гр. Бургас 57

Димитър Добромиров ВЪЛЧЕВ, гр. Варна 65

Валерия Стойчева БАКЪРДЖИЕВА, гр. Бургас 71

Славей Стефанова СЕМОВА, гр. Горна Оряховица 75

Михаел Георгиев РУКОВ, гр. София 81

Стилян Кънчев ПАПАЗОВ, гр. Велико Търново 89

ПЕТЯ – ПРИСТАН ЗЕЛЕН
Национален литературен конкурс “Петя Дубарова”
Бургас, май 2021 г.
Сборник с наградени творби

Съставител и редактор Елица Дубарова

ISSN 1313-809X
Издание на Дом-музей “Петя Дубарова” – Бургас

Петра Лимоза, *графичен дизайн*

На корицата:
Етюд от картината
“Петя Дубарова”, 1986 г., маслени бои
художник Георги Златанов

Печатница Диджитал Принт Експрес
www.dpx.bg

Печатни коли 6
Формат 84/108/32

Издателство ЛИБРА СКОРП
www.meridian27.com

Бургас, 2021